

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

5. De Præbendis & Dignitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

aliqua massa seu quantitas inter presentes Canonicos distribuenda sit? Priori casu censet portionem absentium apud Ecclesiam remanere, vel alteri pio loco applicandam esse: posteriori verò presentibus accrescere. Sanè quantum investigare potui, neutra ex istis sententijs habet singularia fundamenta, ex quibus impugnari vel probari possit, sed utraque est plurimum divinatoria, & ex verosimili æquitate ac conjectura voluntatis Conc. Trid. desumpta, quapropter opinor deficientem clarâ juris decisione consuetudinem singulorum locorum attendendam esse.

36 *Queritur* ultimò. An illi fructus, qui alicubi fructus grossi, alicubi victualia vocantur, & de frumento, vino, piscibus, aut similibus rebus certis anni temporibus inter Canonicos dividuntur, sint annuerandi fructibus annuis, vel distributionibus quotidianis? *xy. Quamvis in c. un. h. t. m. o. distributiones quotidianæ victualia appellantur, & in c. de cetero, 7. h. t. victualia illis denegentur, qui actu divinis non interfunt; nihilominus si ita usu in aliquo loco receptum sit, ut prædicti fructus æqualiter inter residentes Canonicos sine respectu ad singulas in Choro præsentias distribuuntur, potius fructibus annuis, quam distributionibus accensendi erunt, & consequenter qui fructus annuos, etiam istos lucrabitur Gloss. in Extrav. un. Ne sede vac. Quar. summa Bull. V. Residentia.*

—•••••—
TITULUS V.
De Præbendis & Dignitatibus.

Materiam de Præbendis, quæ Ecclesiarum ministris debentur, amplissimam hic aggredimur, non quidem

eam secundum omnem suam latitudinem dignitatem tractaturi, sed quantum ad factis videtur. Plura investigari poterunt apud Autores, qui hæc de re plenè descripserunt, inter quos est Nicolaus Gonzales in Tract. de Beneficijs. Gonzalez. ad 8. Cancell. Rebuffus in Praxi beneficiorum. Flam. Parisius de Resignatione beneficiorum, & alij per decursum citandi.

Omnis quidem perceptio reddituum ecclesiasticorum in genere Præbenda dicitur test à præbendo, seu tribuendo, tametsi perceptio laico competat propter rituum etiam temporale, & ad certum tempus, ut advocato Ecclesie, vel alteri ali seculari. Barb. in Collect. DD. ad hujus tit. n. 3. & seqq. Valen. hoc in num. 1. at verò in propria & stricta legatione Præbenda solum pro beneficio ecclesiastico accipitur. Sit præinde

§. I.

Quid & quotuplex sit beneficium

1. Beneficium quid? & explicatur singulae eius particule.
2. Differentia inter pensiones & beneficia.
3. Beneficium non potest conferri à laico, nisi ex præscriptione.
4. Dignitas, Personatus, Officium quid?
5. Beneficia alia curata, alia simplicia.
6. Beneficia collativa, patronata, electiva, regularia.

Beneficium Ecclesiasticum congruè scribi potest, quod sit jus perpetuum ad percipiendos redditus Ecclesiasticos in ratione spiritualis officii Ecclesiastici, & per se ab Ecclesiastica collatum.

Dico I. Beneficium esse jus ad percipiendos redditus Ecclesiasticos: ut dicitur in Canonica, quæ simpliciter sic dicitur tantum est jus habendi sedem in Choro & vocem in Capitulo: nam si quis

in Canonico recipiatur, antequam
e rebus canonicis assignentur, dicitur
labore *Canoniam*, sed non beneficium, seu
prabendam; debet tamen ipsi, primum ac
si facultas obtulerit, prabenda conferri c.
dist. 27. c. c. relatum. 9. h. t. Gloss.
in. 2. de Concess. pr. eb. Ipsa quoque vox
in capitulo ex usu plurium Ecclesiarum Ca-
thedralium, non ad solam concessionem
Canonice, sed tunc primum concedi solet,
cum quis residentiam primi anni absolvit, &
inter Concilium Trid. majoribus ordinibus
tingentus est. Trid. *sess. 22. de Reform.*

Dico II. Beneficium esse jus perpetuum:
est enim de natura beneficii, ut institutum
perpetuo duret, & non conferatur ad cer-
tum tempus, sed regulariter ad totam vitam
beneficiarii, in eoque beneficiatus intitule-
tur, seu, ut Præbici vocant, *investiatur*,
per text. in *Can. Sanctorum. 2. dist. 70.*
Barb. Jur. Eccles. un. lib. 3. c. 4. n. 11.
Nec obstat, quod Parochia Monasteriis,
& alijs locis pleno jure incorporatae sint ve-
ra beneficia, & tamen nulli conferantur in
perpetuum, sed tantum Vicariis, qui ad nu-
mum superioris amoveri possunt. juxta Gl.
receptam in clementina. 1. de Excess. Præ-
lat. nam n. quod illa incorporatio sit loco
collationis perpetuae, & Abbas Monasterii
sit principalis Rector & beneficiatus talis
Parochia; illi vero, qui ab eo exponuntur,
sunt tantum Vicarii temporales, & dicun-
tur habere beneficia manualia. Gloss. in Cle-
ment. quia regulares. de Supplenda
negligentia Prælatorum, Joan. Honor. h.
in. 4. n. 60. Quod si autem aliquis Vi-
carius perpetuus, seu, ut loquuntur, *inve-*
stitus constitueretur, talis verum benefici-
um habere censetur, quia Vicaria perpe-
tua venit nomine beneficii c. *postulasti. 27.*
de Rescriptis.

Dico III. ratione spiritualis officii: quia
beneficium datur propter officium, idque
spirituale. *cap. fin. de Rescript. in 6.* unde
perceptio reddituum, quæ ministris sæcula-
ribus Ecclesiæ datur, beneficium proprie
dici non potest *Garz. de Benefic. p. 1. c. 2.*
num. 7.

**Dico IV. Beneficium debere esse institu-
tum Ecclesiastica auctoritate:** quare tametsi
aliquis certas missas vel anniversarium et-
iam in perpetuum fundarit, nisi tamen Epi-
scopi approbatio accedat, non erit benefici-
um, sed tantum pia donatio, vel pium lega-
tum; neque appellatione beneficii venit,
quoties in jure vel literis Papalibus de bene-
ficio mentio sit. *Barb. Jur. Eccles. lib. 3.*
cap. 4. n. 15.

**Dico V. beneficium debere conferri per-
sonæ Ecclesiasticæ:** quia laicus est incapax
beneficii tanquam rei spiritualis vel saltem
Spirituali annexæ, & propter spirituale mi-
nisterium competentis. *arg. c. causam 7.*
de Prescriptionibus Gonzal. ad. Reg. 8.
Cancell. gl. 2. n. 60. & seqq. ubi n. 63. re-
fert, quod neque ad horam possit laicus be-
neficium Ecclesiasticum habere.

Hinc etiam est, quod pensiones, quæ ex
reditibus beneficiorum in favorem alicujus
separantur, non dicantur proprie beneficia,
per text. & *Gloss. in c. 4. h. t. in 6. Zoëf.*
h. t. n. 2. tum quod in pensione aliquis non
intituletur, seu investiatur (secus, si quis
verè pensionem in titulum acciperet. *Vid.*
Barb. Jur. Eccles. unv. lib. 3. c. 11. n. 8.
& 15. ac seqq.) tum quod ex se non dentur
propter spirituale officium (nisi quod novis-
simè Pius V. pensionariis imposuerit recita-
tionem officii Beatae Virginis. *Zoëf. dict. n.*
2.) tum denique quod pensio possit laico
concedi. Huc pertinent ea, quæ superius in
Tit. I. de Vita & honest. Cler. n. 8. de ob-
ligatione gestandi habitum clericalem Be-
neficiaria-

beneficiatis & Pensionarijs ex Bulla Sixti V. incumbente diximus.

3 Dico VI. quòd beneficium conferri debet à *persona Ecclesiastica*, nimirum summo Pontifice, Episcopo vel alio Prælato, non autem à laico. *c. 3. de Institution. Garc. de Benef. p. 1. c. 2. n. 35.* Quare si aliquis in certo altari, vel Capella missas legendas ita fundarit, ut hæres, vel alius laicus sine institutione, qui illas Missas persolvat, talis fundatio non erit beneficium dicendum, neque in impetratione alterius veri beneficij hujus erit mentio facienda, sicut in *c. si motu. 23. hoc tit. in 6.* requiritur, ut in impetratione novi beneficij fiat mentio prius habiti, quamvis exigui; solum ergo jus patronatus competit laico, qui Ecclesiam vel beneficium aliquod fundavit, extruxit, aut dotavit, ut scilicet beneficium possit Episcopo præsentare, ab eoque, si dignus sit, institui debeat, secundum ea, quæ inferius speciali in Titulo *de Jure patronatus* tractantur.

Sed neque præscriptione laicus videtur acquirere posse jus conferendi; cum id utpotè jus Spirituale possidere nequeat, sine possessione autem nulla, ne quidem immemorialis (quæ tantum in subiecto capaci possessionis procedit, & vim privilegij obtinet) currat præscriptio, *c. causam. 7. & ibi DD. de Præscript. Barb. in Collect. DD. ad c. dilectus. 24. h. t. n. 2. Pan. ibid. sub. n. 6.* & quamvis in possessione decimarum laicus ex solâ immemorialitate temporis præsumptionem pro se habere possit, & relinquendus sit in earum detentione, usque dum de vitioso initio convincatur, per ea, quæ docet Gilkenius *de Præscript. p. 3. c. 8. n. 23.* & dicam infra in *Tit. de Decimis D. §. 2. n. 7.* Diversa tamen est ratio inter jus decimandi, & conferendi beneficia: quia jus decimandi tum ex privilegio Papali; tum

ante Concilium Lateranense per Episcopos sæpe laicis concessum fuit; jus autem conferendi beneficia concedi laicis profertur tantum est: hinc est, quòd facilius in temporibus immemorialitate temporis presumatur bonus titulus, quam in presentibus conferendi beneficia. Quòd autem privilegium Apostolico possit laicus ad conferenda beneficia habilitari, tradit Barb. *in d. c. dilectus. n. 2.* Imò de factò aliquibus Regibus & Principibus concessum refert Zedl. *n. 7. per text. in cod. c. dilectus. c. dilectus. 40. de Testibus. & c. ult. de concess. præbenda.* ait tamen verisimile est, his c. verbum *donatio*, intelligi de patronatus. Gloss. *in d. c. dilectus. ex actione.*

Beneficia imprimis dividuntur, quæ sint majora, alia minora. Majora dividuntur, quòd alia *dignitatem* annectant, alia *personatum*, & alia *officium*. *Dignitas est præcedentia cum personatione*, qualem habent Episcopi, & superiores Prælati. Volunt tamen etiam dignitate constitutum censei, penes quod unum saltem ex his tribus requisitis constituitur, 1. administratio rerum Ecclesiasticarum cum jurisdictione. 2. Nomen dignitatis simul prærogative in Ecclesia tantum, non in alio, quam in capitulo, licet non ad administrationem vel jurisdictionem. 3. Consuetudo Ecclesie, quòd quis reputetur dignitate. Tambur. *de Jure Abbat. 1. disp. 1. q. 2. n. 3. & 9.*

Personatus est præcedentia sine jurisdictione, quem habere censeatur Senatus Capituli Ecclesie Cathedralis, vel alius, qui locum magis honorificum in Choro Processionibus obtinet.

Officium denique dicitur administratio sine speciali præcedentia, aut jurisdictione, prout talem administrationem habent

Episcopi, Custos, Theſaurarius & ſimiles. Val-
lens. l. 1. §. 2. n. 4.

Deinde beneficia alia ſunt *curata*, alia
ſimplicia. Curata iterum ſubdividuntur,
quod alia ſint propriè curata, quæ ſcilicet cu-
ram animarum reſpectu fori interni & Sa-
cramentorum habent. Alia autem minus
proprie, quibus iuriſdictio ſpiritualis quoad
foram externam incumbit, ex qua benefici-
arius poſſit cauſas Eccleſiaſticas tractare, in-
quære, corrigere, cenſuras ferre, & abſol-
vere &c. *Simplicia* verò beneficia dicuntur,
quæ curam animarum annexam non habent,
ſed ſunt capellanice, vel alia ſimilia beneficia
habentia obligationem ſolummodo horas
ſacramentales perſolvendi, miſſas legendi &c.
Canonicus quoque in Eccleſiis Cathedra-
libus cum curam animarum adjunctam non
habent, rectè quidem beneficiis ſimplici-
bus accenſeri poſſunt, quia tamen perſona-
liter reſidentiam requirunt, & Canonici
magis præ reliquis Clericis præcedenti-
am habent, c. *ſtatutum. 11. de Reſcriptis*
c. 6. Ideo plerumque nomine ſimplicium be-
neficiorum non canonicatus Eccleſiarum
Cathedralium, ſed minora beneficia ſim-
plicia intelliguntur; arg. cap. *quamvis 4.*
l. 1. m. 6.

Præterea beneficia alia ſunt *collativa*,
quæ ſcilicet per collationem Episcopi, vel
alterius obtinentur; alia *patronata*, quæ
ad præſentationem patroni dantur; alia *ele-
ctiva*, ad quæ aliquis per viam electionis
aſſumitur, ut ſunt Episcopatus, Abbatia,
Prepoſitura, & ſimilia.

Denum ut plures alias diſiſiones omit-
tam, quæ videri poterunt apud Vallens. *dic.*
dic. beneficia alia ſunt *ſecularia*, quæ ex
fundatione vel ſuccedente præſcriptione
tantum ſecularibus Clericis conferri de-
bent; alia ſunt *regularia*, quæ pariter vel
ex fundatione, præſcriptione, aut alia Sum-
mi Pontificis diſpoſitione tantum Regulari-

bus conferenda ſunt, c. *cum de beneficio. s.*
h. t. in 6. c. inter quatuor. de Reliquiſis
domibus. de qua beneficiorum diſtinctione
in Tit. *de Capellis Monachorum* agitur.

§. II.

De Collatione beneficiorum, qua
fit per Summum Pontificem, & bene-
ficiorum reſervationibus.

SUMMARIUM.

7. Papa habet liberam poteſtatem in beneficiis.
8. Beneficij reſervati collatio ab inferiore facta eſt nulla.
Reſervatio non afficit beneficia patronatus, nec
manualia.
9. Vacatio apud ſedem vel in curia, quæ dicitur.
10. De reſervatione beneficiorum clauſa in Corpore
Juris.
11. Curia Romana quid eſt ubi, & quid Curiales?
12. Beneficia in quibus tantum ſunt jus ad rem, non
ſunt reſervata, nec beneficia de jure patronatus
laicorum.
13. Reſervatio Extravag. Execrabilis. Joann.
XXI. hoc tit.
14. Commendam beneficij quis concedere poſſit, & an
per eam tollatur reſervatio.
15. Reſervatio Extravag. ad Regimen. inter
Comm. h. t.
16. Beneficia promotorum per Papam reſervantur. Et
quid, ſi conſeſſarententio, & quando vacare in-
cipiant? Et quid de promotione, quæ fit per
Archiep. Salub. ad 4. Episcopatus.
17. Reſervationes per varias Bullas, & ubi de publi-
catione reſignationis.
18. Reſervationes per Bullas poſt Concordata Germaniæ
emanatas, an præjudicent Germanis?

Difficilis & diſcuſa hæc materia eſt innu-
meris Pontificis conſtitutionibus, Cu-
rialiſtarum pragmaticis, Rotæ Decreti-
onibus, Doctorum Gloſſis & Commentariis
partim explicata, plurimum intricata. No-
lim, ut quiſpiam in caſibus emergentibus
meis tantummodo dictis acquieſcat, ſed ve-
ritatem ex fonte haurire non poſtponat, au-
thoritates allegatas inſpicendo, rationes
expendendo, peritos & practicos in Curia
LII 2 cou-

consulendo, non enim semper eadem sententia Theoriae & Curiae, styli & scholae.

Ad rem ipsam igitur quod attinet praesupponendum, quod Summus Pontifex potestatem habeat de jure omnia totius mundi beneficia conferendi. *c. 2. h. tit. in 6. c. si Papa. 10. §. si autem. de Privilegiis in 6. Clement. 1. in fine. Ut lite pendente &c.* Quia ipse est Ordinarius Ordinariorum habens concurrentem jurisdictionem cum omnibus Ecclesia Praelatis, atque ab ipso omnis beneficiorum divisio & collatio originem habet, *c. un. 13. q. 1.* & primitus omnia beneficia solus Papa conferebat, postea vero dilatata Ecclesia in partem sollicitudinis vocavit Episcopos, iisque potestatem conferendi beneficia suarum diocesium communicavit, sub ea tamen moderatione, ut semper penes ipsum Papam major & superior potestas remaneret. *c. dudum. 14. §. nos igitur. h. tit. in 6. d. c. 2. & d. c. si Papa. Parif. de Resig. benef. lib. 1. q. 10. a n. 47. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. §. 1. proem. a n. 1.* Et haec communicatio ipsis etiam Ecclesijs admodum utilis & necessaria fuit: quia ob varias & diversas Nationes ad Romanam Curiam confluentes, qualis idoneitas sit in persona impetrantis beneficium multoties sciri non potest, sed ex aliorum relationibus interdum pro dolor indignus indebitè commendatur, & digniori praepositur, verba sunt Barb. *in Collect. ad extrav. execr. abbas. h. t. n. 3.* ut vel hinc pateat, reservationes parùm favorabiles esse.

Unde de jure communi, si duo concurrant, & unus ostendat collationem à Papà, alter ab Episcopo sibi factam, attendetur imprimis prioritas temporis, ut ille potior sit jure, qui ab alterutro collatore beneficium prius obtinuit; in dubio praefertur, qui fuerit in possessione; si neuter possederit, praevalebit is, cuius Papa vel Legatus ejus contulit,

propter praerogativam & dignitatem contulit. *c. si à sede. 31. h. t. in 6. Barb. Offic. Episc. alleg. 57. n. 12.*

Notandum est I. Quod licet antea jure tùm S. Pontifex, tùm Ordinarius contulit, & modo praeventionis contulerit, non libet beneficia, nec eo jure fuerit redempta teste Parif. *d. l. num. 53.* postea tamen attendendas confusiones, quae oriebantur, quòd impetrantes apud Papam non securi, an non fuissent praeventus apud Ordinarium, apud quos etiam Collationum defectu personarum praecipiebantur, quia beneficia tùm per Canones in Curia Juris existentes, tùm etiam per Bullas extraordinarias, Regulas Cancellariae, & Concordata Germaniae collationi suae ipsius Summus Pontifex reservavit, ita ut nullus inferior Praelatus Ecclesiasticus specialis privilegio, vel commissione Papali ferre valeat, adeò quidem, ut tamen ignorantia juris, aut facti Episcopus inferior collator beneficium reservatum in quo Papa de facto manus appolluit, cui gratiam fecit, licet alias in jure tantum non fuerit, contulerit, nihilominus rita sit talis collatio, ita tamen, ut si beneficiatus aliquod Beneficium praehabuit, tuitu hujus collationis resignavit, ad liberè possit reverti, dummodo in collatione altero, quod ab Episcopo in vacante cepit, difficilem se non exhibuerit, quamvis etiam beneficium resignatum fuerit jam in alias personas collatum, tamen in pristinum statum reponi debet. *c. si postquam. 13. & c. si beneficium. 20. in 6.*

Quid verò circa beneficia non reservata in Germaniâ vacantia speciale sit, nec quomodo si beneficium reservatum Papa per longum tempus conferre distulerit? paulò infra tractabimus.

E N

Est verò circa reservationes generaliter
 attendendum, quòd ijs quibuslibet non
 comprehendantur beneficia, quæ sunt de
 patronatibus laicorum vel mixto, dum-
 modo laici id habeant ex fundatione, dota-
 tione, vel constructione Ecclesie, cui Juri
 & Pontifex non intendit derogare, ne laici
 à reservationibus absteruantur. Secus est
 de pat. patronatibus Ecclesiasticis, vel etiam
 laici competente tantùm ex privilegio vel
 reservatione. Covar. pp. 99. cap. 36. Gonz.
 ad Reg. 8. Cancell. gloss. 18. num. 18. Joan.
 à Chokier. ad eandem Reg. 8. gl. 1. num.
 3. & Gloss. 8. num. 1. Vid. etiam Paris. de
 Reg. Benef. lib. 2. q. 4. & Garc. de Benef.
 p. 1. q. 2. an. 551. Et huc pertinet Re-
 gula Cancell. de Derogatione Juris Patro-
 natu, quæ apud Joan. Chokier. est Pauli
 V. 1111.

Beneficia quoque *Manualia*, sive sæcu-
 laria sive regularia, ex quibus possessor ad
 arbitrium superioris amoveri potest, non
 cadunt sub reservationem; tum quòd in ri-
 gore non sint propriè dicta beneficia, quia
 non perpetua; tum quòd hoc ipso eludere-
 tur reservatio, si superior amoveret. Calder.
 consil. 11. 5. de præb. Joan. à Chokier. ad
 Reg. 8. Cancell. Glossa. 1. n. 15.

9. Notand. II. Quòd ex beneficijs reservatis
 aliqua dicantur vacare *apud Sedem Aposto-
 licam*, & *in Curia*, eaque firmius ac effi-
 caciùs ceteris reservata sint, ita ut quodli-
 bet indultum vel commissio inferioribus
 Prelatis data ad conferenda beneficia non
 comprehendat beneficia *apud Sedem*, vel
in Curia vacantia, nisi specialis eorum men-
 tio sit. c. 2. h. 1. in 6.

Verum hic difficilem disputationem or-
 duntur DD. an idem sit beneficium *apud
 Sedem* & idem *in Curia* vacare; & quan-
 do dicatur beneficium *apud Sedem* aut *in
 Curia* vacare? Antiquiores DD. plerique

cum Gloss. in c. statutum. 3. in V. in curia
 h. 1. in 6. idem esse beneficium vacare *apud
 Sedem*, & *in Curia* videntur asseruisse,
 propter text. in dist. c. 2. h. 1. in 6. ubi
 cum priùs dixisset summus Pontifex, ne-
 mini licere beneficia *apud Sedem*, vacan-
 tia conferre, mox subiungit, nisi ei super
 conferendis *in dem in Curia Romana va-
 cantibus specialis auctoritas ab ipso Pon-
 tifice sit attributa.*

Attamen Recentiores volunt, plurimùm
 inter se differre, beneficium vacet *apud Se-
 dem* & *in Curia*, & omnia quidem benefi-
 cia vacantia *apud Sedem*, vacare etiam *in
 Curia*, non autem vice versà vacantia *in Cu-
 ria*, semper dici vacare *apud Sedem*, nisi
 latè & impropiè. Propriè igitur vacantia
apud Sedem & *in Curia* censeri, quorum
 vacatio est clausa in Corpore Juris, & per
 obitum beneficiati in Curia Romanà indu-
 citur, juxt. c. 2. h. 1. in 6. alia verò benefi-
 cia per Extravagantes & Bullas reservata, &
 quorum vacatio de factò extra Curiam & in
 partibus contingit, latè tantùm & minùs
 propriè dici *in Curia* vacare. Quòd est ad-
 vertendum circa indulta conferendi benefi-
 cia reservata, quibus solet inferi clausula:
Extra Curiam vacantia, quam clausulam
 tantùm excludere vacationem per d. c. 2. ve-
 statur Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gl. 13. n. 60.
 c. 61. & 79. vers. neque obstat. Rebus. in
 Prax. benef. vers. extra Romanam Curia-
 am. Barb. de Offic. Episc. p. 3. alleg. 57. n. 24.
 in fin. Alij censent etiam reservationem esse
in Curia, seu *apud Sedem*, quando vacatio
 beneficij Romæ inducitur, aut ibi, ubi Papa
 vel Curia moratur, seu deinde per mortem,
 seu per resignationem aut privationem ibi-
 dem factam. Ubi & illud est advertendum,
 quòd ex communi DD. sententià resignatio
 aut privatio censetur, ibi fieri, ubi actus
 celebratur, licet resignans vel privatus longè
 absit,

L. 1. 3. ablit,

abit, & tantum per procuratorem Romæ agat, Gonzal. *dict. loc. n. 42.* Garc. *loc. cit. num. 79.* & econtrâ si resignans constitutus Romæ resignationem per procuratorem curret fieri in partibus, seu extra Italiam aut Curiam Romanam, non censetur vacatio in Curia introducta. Patilius *de Resignat. benef. lib. 9. g. 14.*

De Reservatione juris communis.

¹⁰ Not. III. Quod per Canones ordinarios in corpore Juris clausos, nimirum per *c. licet. 2. c. statutum 3. c. present. 34. h. 1. in 6. & Clement. 1. Ut hinc pendente & c.* reserventur & apud Sedem vacare dicantur, beneficia eorum, qui in Curia Romana propter quodcumque negotium versantur, & ibidem vel à Curia recedentes in loco aliquo vicino intra duas dietas legales moriuntur. Dicuntur autem *dietæ legales* iter duorum dierum computatis 20. milliaribus Italicis, quæ faciunt 4. vel ad summum 5. Germanicæ pro una dieta. Gloss. *in d. c. present. in Viegales. l. Vicena millia 1. ff. Si quis cautionibus & c.* Quod si Curiam de loco ad locum transferri contingat, & Curiales eam sequentes in itinere vel in loco, unde Curia recedit ipsi remanentes forsitan infirmi moriantur, præmissa reservatio ad illorum beneficia se extendit, quantumcunque locus, ubi decedunt, à Curia distet.

Excipiuntur tamen ab hoc statuto illi, qui in loco, ubi Curia moratur domicilium suum ordinarium habeant, nisi simul actu sint Curiales, aut ratione Curia ibidem degant. Item excipiuntur, qui à curia recedunt ad sua domicilia intra duas dietas distita, ut in textu *d. c. present. 1.* habetur.

Si duo in Curia Romana super beneficio litigent, & uterque ibi moriatur, ad Papam pertinet collatio, ad ordinarium autem, si extra curiam decedat. Si unus tantum in

Curia, alter extra decedat, tunc si post beneficij decesserit in Curia, curiam erit collatio; Ordinarij vero, si in possessione fuerit, si neuter in possessione fuerit, tunc propter auctoritatem majoris curiam pertinebit. Si unus tantum moriatur & alter, vel tertius pro suo interitu prosequatur, expectandus erit finis huiusmodi beneficij, nisi ex alia causa referretur. *d. c. 1. Ut hinc pendente.*

Porrò Curia Romana ibi esse tenetur, ubi est Papa cum Cancellariâ, & Officialibus suis, quos ad regendam Ecclesiâ adhibet, ut notat Covar. *in 99. c. 4. n. 10.* ubi ita intelligit dictum centij, & Panormit. *in c. 4. de p. quod ubi Papa est, ibi Roma & c.* si nimirum ibi sit Papa cum suis antecessoribus, & possit esse Curiam, ubi Papa non est, & vice versâ Papam sine curia tradit. *Not. in tract. de datis & promissis. n. 29.* Veluti Camera Spirensis est Curia imperatoris, licet Imperator Spira non soleat, & facit text. *in Clement. Romani. 2. §. sane de Electione. Auctoritas inferunt, si Papa ex Urbe Romanam ultra duas dietas discesserit, tunc illorum beneficia, qui sequentes recedentes Summum Pontificem ibidem moriuntur, non censeri reservata. Alii ajunt Paulum III. cum ad colloquium Carolo V. Imperatore & Francisco Gallie proficisceretur, declarasse, quod qui suam Sanctitatem sequerentur, & qui in urbe remanerent, unam tantum Curiam, & non duas existere.*

EN

ubi est Papa, censeretur Curiam in capite, & ibi in corpore, quæ constitutio in Bulla refertur inter ejusdem Pauli III. constitutiones 36. Quæ in re, sicut generaliter circa beneficia ad collationem Papalem pertinet, stilus & usus Curia ac Cancellaria Romanæ (qui pro diversitate temporum nonnunquam variari solet) potissimum attendendus erit.

Curiales autem hoc loco dicuntur illi, qui Papa, aut Cardinalibus seu Officialibus Romanæ Curia & officiis inserviunt, aut in urbe occasione Curia in urbe morantur. Non tamen sufficit in ordine ad reservationem prædictam, quod quis semel fuerit Curialis, nisi etiam curialitas continuata sit usque ad mortem; præsumitur verò continuata, nisi mutata probetur, ad quam probationem fortiora etiam argumenta per alias præsumptiones & conjecturas admittuntur. Mandolus ad Regulam 5. Cancellaria, q. 1. nam. 13. Barb. in Collect. DD. ad d. c. præfatis. 34. hoc tit. in 6. num. 84. versic. curialis.

Illud quoque prætereundum non est, quod beneficia, in quibus aliquis solum habuit jus ad rem, & non in re, v. g. ex collatione nonnumquam acceptata, probabiliter non cadant sub hac reservationem, loquitur enim textus de beneficiis Curialium, qui genitivus solus denotare dominium, & jus in re, l. 2. §. 17. de Religios. & sumpt. fun. non est autem beneficium alicujus ante acceptationem, si tibi absenti. 17. hoc tit. in 6. Mandol. dict. loc. quest. 5. n. 3.

Item prout & superius n. 8. annotatum, nec hæc nec aliâ reservatione regulariter comprehenduntur beneficia, quæ sunt de jure patronatus laicorum, cui S. Pontifex sine expressâ mentione nunquam censetur derogare, jux. Reg. Canc. 42. rec. de Derogatione juris patronatus. dummodo laici

id jus habeant ex fundatione, dotatione, vel constructione Ecclesie. Ratio est recognitio, seu quædam remuneratio beneficentia erga Ecclesiam à laico præstita, & ne laici à fundationibus abstrahantur. Secus igitur est, si tantum habeant jus præsentandi ex privilegio, vel præscriptione, cessat enim tunc dicta ratio.

Beneficia autem Juris patronatus Clericorum comprehenduntur sub reservationibus, si illud jus Clerici habeant ratione suarum Ecclesiarum, quibus præsent, vel etiam ex fundatione, de bonis prospectu Ecclesie acquisitis, non patrimonialibus. Si mixtum sit jus patronatus, id est, laico & Clerico simul competens, ob favorem laici non censetur beneficium reservatum. Videatur Mandolus ad Regulam. 1. Cancell. q. 8. Barb. de officio Episc. allegat. 59. n. 26.

De Reservatione Extrav. Execrabilis. Joan. XXII. h. 1.

Not. IV. Quod per Extravagantes, & 13 varias Bullas Pontificias extra Corpus Juris referuntur quoque diversa beneficia. Et l. in extravag. Execrabilis. Joan. XXII. h. 1. postquam summus Pontifex generaliter inhibuit beneficiorum pluralitatem, & statuit, ut qui tunc temporis habuerunt plura incompatibilia beneficia etiam dispensatione, tenerentur uno esse contenti, & reliqua dimittere, subjungit. Qui verò deinceps receperint dignitatem, seu personatum, seu officium aut aliud beneficium animarum curam habens annexam, si antea simile beneficium obtinebant, illud (quo ipso jure, postquam secundi possessionem habuerint, vel per eos omni dolo & fraude cessantibus, quo minus habeant, steterit, privati noscuntur) absque more dispendio in Ordinarium manibus dimittere debeant; alio-

quæ

quin ex tunc sint ipso jure secundo privati, & necdum ad sacros suscipiendos ordines, quin etiam ad habendum quodcumque beneficium Ecclesiasticum in habiles reputentur. Quae omnia & singula beneficia vacatura, vel dimissa nostra & Sedis Apostolicae dispositioni referuimus, &c.

Requiritur tamen, ut adeptio possessionis in secundo beneficio sit pacifica, non litigiosa, & insuper, ut sit cum perceptione fructuum, secus si fructus ejusdem fuerint ad tempus alteri reservati, c. si tibi concessio, 26. h. t. in 6. Videantur Joan. Honor. h. t. p. 2. n. 19. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 15. n. 9. Barb. in Collect. DD. ad eand. Extravag. execrabilis, ubi plura circa hanc materiam congesserunt, & quae suo loco dicentur.

Utrum autem per hanc Extravag. non tantum secundum beneficium sit reservatum, sed etiam primum, dubitatur? Quidam utrumque reservatum affirmant, Joann. à Chokier. ad Reg. 1. Cancell. n. 23. vers. 8. casus. Wagner. in Noviss. Comment. Exeg. Jur. Can. ad eand. Extravag. execrabilis. not. 4. pro quibus faciunt illa verba: Omnia & singula beneficia vacatura vel dimissa &c. Alij reservationem tantum ad posteriora beneficia restringunt; quia non tantum olim juxta c. de multa 28. h. t. non erat primi reservatio, sed etiam post Joann. XXII. constituit Bonif. VIII. in c. licet Episcopus, 28. h. t. in 6. ut Episcopus posset beneficium per adeptionem secundi vacans conferre, & non obsecure innuunt ipsa quoque verba Extravag. ibi: in manibus Ordinariorum dimittere debeant; atque ita in praxi servari testantur plures citati apud Barb. in Collect. ad d. Extravag. execrabilis. n. 10. Conciliationem suggerit Gonzal. ad Reg. 8. Can-

cell. Gloss. 51. n. 38. ut prior sententia cedat, quando secundum beneficium non patibile a Sede Apost. impetratum fuit in Extrav. ad regimen. 13. vers. 1. etiam que per affectionem. h. t. in Communes & in nova Reg. 111. Contra verò, quando secundum beneficium Ordinario collatum est. Idem Gonzal. 15. §. 2. n. 14. & gloss. 51. n. 36.

Dispensatio super pluralitate beneficiorum regulariter tantum ad Solum pertinet, qui supra Canones etiam olim frequenter practicum fuerit, & viam unionis ad vitam, vel commendam perpetuam secundum beneficium compatibile cum primo retineretur, id abrogavit Conc. Trid. sess. 7. de Refor. & seq. & sess. 24. cap. 17. Non auferretur Episcopus propter necessitatem utilitatem Ecclesiae, penuriam Clerici &c. alicui alterum beneficium curiam commendam temporalem, seu ut in provisorio modo concedere; dummodo trique propter loci viciniam satisfactum sit; quia tunc non habebit propriam beneficium, cum alterum commendam habeat sub ratione beneficij, seu in usu aut usum perpetuum. Gloss. in c. non incept. 15. de Elect. in 6. in V. ad h. que adeo constringit Episcopum, ut non si per sex menses commendam concedat, ut statuitur in d. c. 15. si commenda fiat in favorem personae: sed Ecclesiae, jus evidens utilitas, vel necessitas longum tempus exposcat, admittit Gloss. in V. durare. Joan Honor. dist. 1. de

Potest hic adnotari, quòd si S. Pater alicui beneficium reservatum in commendam concedat, tunc cessante commendam beneficium dicatur vacare, sicut prius, & extingui reservationem usque dum plenè de tali beneficio providerit, &c.

E N

collatione: nec fecerit: imò per ipsam
causam appositionem in concessione com-
mendæ facillime induci beneficii affectionem
ad plenam eius provisionem. licet do-
ctores de Benefic. p. 4. cap. 4. n. 69. &
70. tamen aliqui negant in commenda
pignora, quæ vero beneficio æquiparatur.
Cuiusmodi Garc. d. l. n. 60. disertè Mandof.
in consil. ad Rom. consil. 330. V. affecta.

De Reservatione Extravag. Ad
regimen. inter Comm. h. t.

II. Ampla & notabilis reservatio est in
Extravag. ad regimen. 13. h. t. inter Com.
quæ etiam in Regulis Cancellariæ, & Con-
suetudinibus Germaniæ renovatur. In ea refer-
vat sibi summus Pontifex beneficia quæcun-
que vacantia per depositionem, privatio-
nem seu translationem, aut muneris
consecrationis suspensionem (melius si-
mplicitatem legit Gonzal. ad reg. 8. Cancel-
lariæ Gl. 51. n. 32. Barb. de Offic. Episc. at-
que. 17. n. 61.) per electionis aut postula-
tionis cassationem, vel renuntiationem
admissam: intellige, si ista Romæ, vel ali-
bi auctoritate tamen Pontificiæ fiant.

Item reservat sibi omnia beneficia vacan-
tia per obitum Cardinalium, Legatorum
seu Nuntiorum Sedis Apostolicæ & aliorum
episcopum Sedis Officialium, qui enumeran-
tur in d. Extravag. ad regimen.

Reservat etiam reservationem, quam su-
perius ex c. præsenti. 34. h. t. in 6. recen-
sumus, videlicet circa beneficia eorum, qui
precedentes ad Romanam curiam, vel rece-
dentes ab ea ibidem, vel intra duas dietas
moriuntur.

Denique reservat sibi omnia beneficia se-
cularia & regularia, etiam electiva prius ob-
tenta & possessa eorum, qui auctoritate
Pontificiæ promoventur ad majores dignita-
tes, nimirum Patriarchalem, Archiepisco-
palem, Episcopalem, Monasteriorum regi-
mina, dignitates, denique personatus, offi-
cia, canonicatus, aliaque beneficia cum pre-
toribus incompatibilia, postquam beneficii
illius, quod noviter per Sedem Apostoli-
cam acceperunt, pacificam possessionem fu-
erunt adepti.

Unde Episcoporum titularium tantum,
qui à summo Pontifice creantur plerumque
pro Suffraganeis aliorum Episcoporum, iul-
que pro titulo diocesis in terris infidelium
olim ad Romanam Ecclesiam pertinens assign-
natur, ex qua nullos fructus percipiunt, be-
neficia non vacant, nec tunc itatim ad colla-
tionem Papalem pertinent, & quamvis alias
collatio beneficii facta Episcopo non valeat,
nisi ex dispensatione Papæ, vel iusta & ne-
cessaria causa, ut quia non habet sufficientia
alimenta, aut cogitur exulare &c. c. cum
nostris. Et ibi Abbas, & DD. de Concessio-
ne præbende, valet tamen præsertim de be-
neficiis simplicibus facta Episcopo titulari.
Garc. de Benef. p. 11. c. 6. n. 24. & 44.

Notat verò Barb. d. allegat. 57. n. 76.
& videtur consentire Garc. dict. c. 5. n. 30.
quod etsi quis promoveatur ad Episcopatum
cum retentione beneficiorum, illa tamen be-
neficia, quæ tempore promotionis obtine-
bat, sunt jam reservatione affecta, quando-
cunque imposterum ea v. g. per mortem va-
care contigerit. Sed si hæc sententia in stylo
& praxi Curie Romanæ fundata non sit,
in theoria haud difficulter expugnari posset,
utpote nullo expresso juris textu stabilita,
cum Extravag. ad regimen. tantum refer-
vet beneficia vacantia per promotionem.
jux. cap. cum in cunctis. 7. §. cum verò.
ubi Gl. & DD. X. de Elect. talia autem be-
neficia retenta mortuo Episcopo, seu pro-
moto non amplius vacant per promotio-
nem, sed per obitum, Castro Palao Mor-
tom. 2. tract. 14. de benef. disp. 2. punct.
M m m 17. num.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

17. n. 3. §. 5. reserv. vers. quod si alicui Rota Recent. p. 4. tom. 1. decis. 202. n. 5. & 6. Nec obstat illa generalitas verborum: quae obtinebant tempore promotionum nunc vacantia & in ante vacatura &c. quia sensus istorum solum est ille, quod vacantia tempore Extravag. datae, & in futuris promotionum per Bened. XII. faciendarum casibus vacatura sint reservata, sicut leges ordinariè solent praesentibus & futuris casibus prospicere, subintelligendo semper, si vacatura sint ex vi promotionis; ne reservatio, quae secundum Garc. de Benef. p. 5. c. 1. n. 67. & cit. ibidem. strictae interpretationis est, nimium extendatur. Neque videtur concessa retentio sola tam esse quaedam appositio manûs, quam actualis collatio reservationis consummativa: Quid enim interest, an Pontifex beneficium lae dispositioni per promotionem delatum, alteri vel eidem concedat? De paribus autem idem debet esse iudicium, l. & ideo II. l. nam ut. ait. 13. ff. de LL. cum vulg. posseque talia retenta resignari docet Paris. de Resign. lib. 3. q. 1. n. 86.

Ceterum eorum, qui ad veros & effectivos Episcopatus promoventur, beneficia vacant post adeptam possessionem Episcopatus, & simul consecrationem, vel loco consecrationis (si Episcopus consecrationem petere neglexerit, aut jam prius consecratus de uno Episcopatu ad alium translatus sit) spatium trium mensium d. c. cum in cunctis 157. ff. cum verbis de Electione. Aliquando tamen super his stylos Curiae variatur, ut promotorum per Papam ad Episcopatus beneficia mox post promotionem, vel confirmationem conferantur, si tamen Papa ita expressè decreverit, ut beneficia statim tunc vacarent; alias sine hoc decreto statuitur Juri communi. Garc. d. c. 6. num. 5. & seq. Barb. d. n. 69. Paris. de Resignat. benefic. lib. 3. q. 1. n. 70.

Illud circa hanc Extravag. ad Regimen legenti advertendum est, quod locum cundum text. sit tantum temporaria ad vitam Benedicli XII. lata, illa nec miserationis divinae clementiae universalis Ecclesiae regimini concesserit &c. quia verò postea Pontifices in regulis Cancellariae Extravagantem renovârunt, & Concordatam Germaniae inserta est, censeri debet tua. Garc. d. p. 11. c. 6. n. 31.

Non possum præterire huic Archiepiscopatui Salisb. deservientem notabilem mentionem, quae vix apud alios Archiepiscopos rietur, quibus hoc speciale & insolentia Archiepiscopi jus utique incognitum in beneficiis illorum, qui promovantur in quatuor Episcopatus, quos Cellissimus Princeps & Archiepiscopus Salisb. conferre possunt juxta Extravag. ad Regimen. Sed post. reservata? Mihi (salvo meliori) in theoria videtur certa; quae Extravag. tantum loquitur de Episcopatus promotionum provio, seu electionis conferentia immediatè ad Sedem Apost. spectat, ubi nos seu auctoritate nostra promovetur in Bulla Concordatorum Germaniae. d. Extravag. est inserta, per nos seu auctoritate nostrarum literarum immediate collatorum. Nec potest Extravag. illum sensum, quod sufficiat, quomodoque aliquis remotè & ex fundatione proprio auctoritate Sedis Apost. promovetur etenim manifestè repugnant verba ubi S. Pont. Benedictus XII. expressè & clivè tantum loquitur de promotis per immediatum Antecessorem Joan. XII. de promotis vel promovendis per se & quidem duntaxat intra tempus fuerit consecratus. Constat autem, quod illi duntaxat vixerint post Annum 1300. & contra illi Episcopatus plus quam centena

VI. Ex alia Bulla Pij V. quæ incipit: *Sanctissimus in Christo &c.* reservantur omnia beneficia vacantia, sede Episcopali vacante.

VII. Ex Bulla Alexandri VI. quæ incipit: *In eminentia &c.* vacant & reservantur beneficia eorum, qui offendunt litigantes in Curia Romana, eorum iudices, Advocatos, Testes, Procuratores, & Notarios.

VIII. Ex Bulla Gregorij XIII. quæ incipit: *Humano vix iudicio &c.* reservantur beneficia resignata, quorum resignatio non est publicata iuxta formam in dicta Bulla præscriptam: etenim ad evitanda mala, quæ ex clandestinis resignationibus proveniunt, dum resignantes post admissam resignationem fructus exigunt, & solventes novis Beneficiatis denud solvere coguntur; jurisdictionem spirituales, quæ jam carent, cum animarum periculo exercent &c. constitutum est, primitus à Sixto IV. in Reg. Cancell. & postea à diversis Pontificibus, novissimè à Gregorio XIII. ut provisi de resignatis beneficiis teneantur publicationem facere in Ecclesia beneficii, & Cathedrali præsentem populo. Et quidem si resignatio sit facta in Curia de beneficio citra montes, hoc est, Italiam, *intra sex menses* à die concessæ gratiæ, publicatio facienda est. Si vero resignatio fiat coram Ordinariis extra Curiam, teneatur Ordinarius *intra mensem* admittere, vel rejicere resignationem, & beneficium resignatum conferre, provilus vero *intra tres menses* publicare possessionem beneficii accipere, alioquin nulla erit provilio & beneficium vacabit, ac reservatum erit. Videatur Paris, *de Resig. benefic. lib. 11. per totum.* Formam autem publicationis ut die festivo in templo & coram populo fiat, non ubique in Germania servari, sed sufficere qualem publicationem, ex qua possit haberi notitia, testatur

M m m 2 Zypæ.

...orum pontificum fuerint ere-
...que jus collationis Archi-Episcopo
... conceilium. Licet verò hodie singuli
... solent illam Extravag. renovare.
... regulis Cancellaria, & sit relata in Con-
... contra Germania, tamen intelligitur re-
... secundum illum sententiam, quem habuit
... ut scilicet sententia sit *de immédia-*
... Pontificis collatione, unde hæc par-
... *immédiate*, ut paulò ante citatum,
... Concordatis ad majorem declarationem
... est. Cujus sententia fuit indubie
... ad Reg. 8. Cancell. gloss. 15. §. 2.
... 14. & gloss. 31. num. 36. ubi expres-
... docet, quòd d. Extravag. ad Regimen-
... Extrav. ex debito. 4. §. *hujusmodi de*
... *inter com.* non habeat locum, quan-
... de secunda dignitate vel bene-
... ab Ordinario, & non à S. Pont. lo-
... autem d. §. *hujusmodi de sede.* quò-
... Episcopali, ad quam assumendus bene-
... prius obtenta retinere non potest. Vid.
... Barbat. Decis. 242. n. 3. & seqq. Ne-
... demum jus Archi-Episcopi everti credo,
... quandoque beneficia istorum promoti-
... fuerint à Sede Apost. impetrata: cum
... Pontifex utendo sua concurrente jurisdi-
... non censetur tollere imposterum jus
... collatoris. c. *dudum.* 14. §. 1295
... b. 1. 126.

De Reservatione aliarum

Bullarum.

III. Ex Bulla Pij V. quæ incipit: *Ex Apo-*
... *solatiis officio &c.* reservantur omnia bene-
... illorum, qui in hæresin lapsi sunt.

IV. Ex Bulla ejusdem Pij V. quæ incipit:
... *Promoveam Pontificem.* reservantur benefi-
... recepta in *Simoniacam confidentiam;*
... qua confidentia agitur in tit. *de Simonia.*

V. Rursum ex Bulla Pij V. *In conferendis*
... reservantur Parochiæ non collatæ *per*
... *conferri sunt;* juxta formam Concil. Trid.
... 24. de Reform. cap. 18.

Zypæus in *Annal. Jur. Pont. tit. de Renunciat. sub num. 2.*

88 Verùm hic insignis movetur quæstio, an hujusmodi novæ Bullæ, quæ primum post *Concordatâ Germaniæ* datæ sunt, neque de *Concordatâ* specialem mentionem faciunt, obligent etiam in Germania, & impediant Ordinariorum collationes, si v. g. beneficium in mensè Ordinarij vacet propter hæresin, simoniam, & sede Episcopali vacante. &c. Branden *super Concordatâ Germ. q. 10. n. 8.* concludit, per has Bullas etiam Germaniæ collatoribus præjudicari, *Concordatâ* nec quidquam obstantibus. Argumenta pro confirmatione adducit sequentia. I. Quòd Pontifex concordando cum Germanis sibi nec voluit, nec potuit, ligare manus ad decernendas pœnas in delinquentes quoscunque; si ergò post ea Papæ visum fuit, hæreticos v. g. esse puniendos privatione beneficiorum, & reservatione, non est ratio, cur ab hac pœna excludamus Germanos in hæresin tam proclives. II. Quòd iste sit Itylus Curia, qui jus facit, & nunquam auditum sit in Germania contulisse Ordinarium vacans beneficium ob non publicatam resignationem, sed Papa tam contra Germanos, quam alios signet passim supplicationes ob dictam publicationem omissam. III. Quòd Sixtus Quintus in Bulla: *Pastoralis. 61.* specialiter concesserit Ordinarijs Gallia (qui etiam concordata cum Sede habent, & longè ampliora Germanis) dixeritque se relaxare constitutiones, suorum Antecessorum reservatorias, ut possint beneficia per *confidentiam Simoniacam* vacantia conferre: quæ specialis concessio minimè fuisset necessaria, nec dicenda relaxatio, si aliàs ex vi *Concordatorum Gallia Ordinarij* similia beneficia conferre potuissent. IV. Denique quòd in ipsis etiam Germaniæ *Concordatâ* per Extrav. *ad Re-*

gimen. ibidem insertam sint reser-
necificia, quorum privatio Romæ inducitur
sed si lex sit Romæ lata habens pœnam
vationis annexam, censetur esse
Romæ inducitur, ut docet Paris. *de Hæresin
nes. lib. 11. q. 3.* ergò &c.

Attamen de veritate hujus sententia
ritò dubitat Granutius apud Branden
10. n. 1. cit. Adde Rebut. *ad Rev. III.
Paris. lib. 3. q. 6. num. 92.* uti infra
sub num. 36. quibuscum contrarium
ri potest, & puto in pluribus Germa
Diocœsibus praticari. Quidquid eni
an S. Pontifex ex plenitudine potestatis
sit derogare *Concordatâ* Germaniæ,
tamen universi fatentur, quòd non con-
tur derogare, nisi expressè *Concordatâ*
mentionem faciat, sicut nulla lex ge-
lis tollit particularia statuta, aut pro-
gia, nisi quatenus specialiter expre-
*Text. & DD. in c. cum ordinarij
Rescriptis. c. 1. de Constit. in 6.*
que S. Pontifex Nicol. in *Concordatâ*
disertè promissit, quòd extra calum
expressos in mensibus Ordinarietum
lationem impedire minimè velit, *re-
tione,* inquit, *aliave quavis dispo-
authoritate nostra factis vel factis
non obstantibus quibuscumque.* Et
ejusdem §. dicit: *hanc constitutionem
duraturam, usque dum in futuro
cilio de consensu Nationum Germani-
ter fuerit ordinatum;* quòd factum
jam dictas bullas haudquaquam
fuisse constat.

Ad argumenta Brandeni: re. Ad 1.
esse hic tam quæstionem de potestate
vandi beneficia Germaniæ, quam de po-
tate S. Pontificis, eamque etiam esse
beneficia Germaniæ sine speciali excep-
ne negamus. Libenter quoque concedo
à S. Pontifice posse puniri delinquentes
hæresin

beneficiorum per privationem beneficiorum, at
 vero reservatio beneficij non punit delin-
 quentem, sed potius intervertit jus ordina-
 riæ collatoris, quod non censetur Pontifex
 in Germania, nisi exprimat. Ad II. di-
 cendum curia esse aliquid facti, quod pro-
 bari debet. Neque satis inter DD. convenit,
 ut quando stylus curiæ ubique jus faciat.
 Profecto in his partibus contra stylum Cu-
 riæ Romanæ plurima esse recepta, vel parum
 inferiori Ecclesiastico versanti constabit. Ipsa
 quoque publicatio resignationum, & ob eam
 omniam inducta vacatio & reservatio bene-
 ficiorum ubique in Germaniâ practicetur, val-
 de dubio, neque possem restari de exemplo.
 Ad III. responderi potest, Bullam Sixti V. in
 effectum esse declaratoriam, quod circa Or-
 dinarios Galliarum reservatio propter Simoni-
 am locum non habeat, sicut nonnunquam in
 sacris canonibus jubetur irritari, quod ipso
 iure est irritum, vel privari beneficio, qui
 ipso iure est privatus. Gloss. in c. 1. in V. re-
 servacione. c. in c. 3. de Cler. conjug. aut
 ab illi a juramento, qui ipso iure non est
 obligatus, Gloss. in c. 2. V. absolvimus X.
 de Jur. Jur. Loef. ad Tit. Decr. de Jure-
 jur. n. 47. ita in præfenti quoque terminis
 juris materiæ exigentiam paulò impropria-
 tum dicitur relaxari, quod non obligavit
 antea, seu relaxatum declaratur: Ad corre-
 ctionem enim Jurium, & multò magis pri-
 vationum & concordatorum (quibus dif-
 ficilissimè derogatur. arg. c. 1. de Constit. in 6.
 cum ordinem. 6. de Rescript.) evitan-
 dum, verba nonnunquam improprianda
 sunt, ut cum Abb. Gurtier. & Sanch. tradit
 Laym. in Theoloz. moral. de Legibus. cap.
 1. num. 6. Ad IV. nunquam concederem,
 quod ad effectum reservationis, de qua in
 Extravag. ad Rezzum censetur esse sem-
 per privatio in Curia, quando est lata per
 generalem legem, vel canonem, sed planè

opinor sensum Extravagantis esse, si priva-
 tio in particulari casu circa determinatam
 personam in Curia statuat. Quis enim
 nesciat in multis casibus per sacros Canones
 Romæ. latos statui vacationem & privationem
 beneficiorum ipso iure, quæ tamen
 reservata non sunt. cap. 1. & 3. & ibi DD.
 de Cler. conjug. c. licet Canon. 14. de Elect.
 in 6. c. in quibusdam. 12. de Penit. Ex-
 travag. ambitiose in fine. de Rebus Ec-
 clesie non alien. Huc etiam pertinent,
 quæ de extinctâ obligatione bullarum non
 receptarum in Lib. I. in Titulo de Constit-
 utionibus §. 4. dicta sunt.

Notand. V. Quod per Regulas Cancellaria
 diversæ etiam reservationes tum confir-
 matæ, tum introductæ sint. Et quia cog-
 nitio istarum Regularum in materiâ benefi-
 ciali est necessaria, nec apud quosvis au-
 thores obvia, idè aliqui magis præcipua
 hic apponam.

§. III.

De Regulis Cancellariæ.

SUMMARIÆ.

19. Regula Cancellariæ quid, & qualis carum ob-
 ligatio?
20. Regula 1. Conc. innovans Extravag. ad Regimen
 & Extravag. Execrabilis.
21. Regula 2. reservans beneficia electiva.
22. Reg. 3. extendens Extrag. Execrabilis.
23. Reg. 4. reservans primam dignitatem post Ponifi-
 calen, & primam in Collegiatis & beneficia
 familiarium Cardinalium.
24. Reg. 5. 6. & 7. reservans beneficia Officialium
 Camera Apost.
25. Reg. 8. reservans beneficia Ecclesie Lateran. & c.
26. Regula 9. disponens de vacatione in mensibus, &
 ibi aliqua notabilia ad intellectum Regule.
27. Reg. 15. revocatoria Indultorum conferendi re-
 servata, & de quibus Indultus intelligatur.
28. Regula 17. De concurrentibus in data.
29. Regula 9. De infirmis resignantibus.
30. De quibus infirmis intelligenda.
31. Quid significant illa verba: vigore supplicatio-
 nis dum esset sanus signata.

M m 3

32. Re-

32. *Regnante coram S. Pontif. intra 20. dies mortuo, an beneficium sit reservatum.*
 33. *Reg. de infirmis, an procedat extra curam.*
 34. *Reg. 20. De Idiomatico.*
 35. *Reg. 21. De non impetrando beneficio per obitum viventis.*
Item Reg. 30. De verosimili notitia.
 36. *Reg. 26. De beneficiis vacaturis per promotionem.*
 37. *An habeat locum in Germania consideratis Concordatis.*
 38. *An habeat locum circa illos, quos Archiepiscopus Salisb. promovet ad Episcopatus.*
Reg. 29. De surrogandis colligantibus.
 39. *Reg. 35. de annali possessore.*
 39. *Reg. 36. De triennali. & an suffragetur in petitione? & an aliquando cum mala fide?*
 40. *Intrusi, qui dicantur.*
 41. *Reg. 61. ut nulli suffragetur dispensatio literis non expeditis.*
 42. *Reg. 55. De exprimendo valore beneficiorum.*
 43. *Reg. 57. De expressione qualitatum beneficiorum.*
 44. *Reg. 66. De generali absolutione à censuris ad affectum literarum Apostolicarum.*
 45. *Reg. 68. Reservans beneficia alias reservata, que sede Papali vacante per Ordinarios non fuerunt collata.*
 46. *Reg. 70 & 71. Quod Cardinales non comprehendantur sub Regula, aut Constitutionibus, nec Regulis derogetur sine speciali mentione.*

Regule Cancellariæ Apostolicæ sunt certæ constitutiones, quas singuli Pontifices in ingressu sui regiminis circa beneficiales & judiciales causas facere solent, vel à Prædecessoribus factas renovare, augere, vel minuire. Est enim hæc natura Regularum Cancellariæ, ut tantum ad vitam Summi Pontificis durent, & cum ipsius morte expirent, atque Sede Papali vacante nullam obligandi vim retineant, per text. *proem. Regular. ibi: quas etiam ex tunc suo tempore, id est, tempore Pontificatus sui, observari voluit Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. §. 5. Proem. n. 2. & seqq.* & hanc esse communem opinionem in praxi receptam, testatur Flam. Par. *de Resignat. lib. 11. p. 2.*

n. 32. ac proinde sede vacante collentur iter beneficiorum reservatio in solis beneficiis fundata, sicut reservatio mentio ut infra videbimus. In quo distinet Regule ab alijs legibus & canonibus, quoniam obligatio est perpetua etiam post mortem legislatoris, usque dum à successore revocetur, vel contrariâ consuetudine abolatur. *c. fin. X. de Officio Legati.*

Illud quoque præ alijs legibus specialiter beneficiorum reservatio in solis beneficiis fundata, sicut reservatio mentio ut infra videbimus. In quo distinet Regule ab alijs legibus & canonibus, quoniam obligatio est perpetua etiam post mortem legislatoris, usque dum à successore revocetur, vel contrariâ consuetudine abolatur. *c. fin. X. de Officio Legati.*

Illud quoque præ alijs legibus specialiter beneficiorum reservatio in solis beneficiis fundata, sicut reservatio mentio ut infra videbimus. In quo distinet Regule ab alijs legibus & canonibus, quoniam obligatio est perpetua etiam post mortem legislatoris, usque dum à successore revocetur, vel contrariâ consuetudine abolatur. *c. fin. X. de Officio Legati.*

Hæc porro Regule Corpori Juris non sunt, sed sub singulis Pontificibus viter imprimuntur. Refert illas Quæst. in Summa Bullar. V. Regule Cancellariæ & Commentarios desuper ediderunt phonus Soto, Sarnensis, Mandosius, à Chokier, & alij. Sed quidam non regulas (sunt enim multe, & 68. in Quar. dict. loc. Joan. à Chokier. 72. PP. VII. 72. posuit) at quasdam tantum maras, & celebriores complectuntur, feram & ego aliquot, præsertim ad

tenem materiam spectantes, & fermè per
ta verba formata, prout apud DD. repe-
tuntur, qui plerique concordant, nisi quod
obinde in recentioribus Regulis aliqua no-
vel dispositiones & clausulæ addantur.

In primâ igitur Regulâ summus Pontifex
reservationes similes illis, quæ ha-
bentur in Extravag. ad regimen, ac locum
habere vult etiam in beneficiis, quæ Of-
ficialis sedis Apostolica ibi expressi, licet
non obtinere officiales esse deserunt, dum
officiales erant, obtinebant. Reservat de-
inde etiam beneficia per Extravag. execra-
bilis vacantia, aut vacatura; eamque
reservationem extendit ad beneficia
tam obtenta, quam obtinenda, de qui-
bus Ordinarii, alique Collatores contra
dicta & formam Concilii Trid. dispo-
suerunt.

In II. Regulâ reservavit generaliter om-
nes Ecclesias Patriarchales, Primitiales,
Archiepiscopales, Episcopales, nec non
omnia Monasteria virorum, valorem
annuum ducentorum florenorum auri
communis estimatione excedentia, &
voluit, ut excessus hujusmodi in literis
expressatur. Ac etiam reservavit di-
gnitates & beneficia omnia ad quorum
curiam Collatorum secularium & regu-
larium (non tamen ad collationem cum
alio vel alius, aut etiam ad alterius præ-
sentationem vel electionem quomodolibet
pertinentia) quæ vacant sedè isto-
rum collatorum vacante. Sed ista Re-
gula in Germania propter Concordata lo-
cum non habet, ut inferius dicemus.

In III. Regulâ, quæ inter recentiores po-
nitur, prohibetur, ne provisi vel providen-
di per sedem Apostolicam de secundo bene-
ficio incompatibili cum priori valeant prius
beneficium in fraudem Apostolicæ reserva-
tionis nullâ factâ de eo expressâ mentione

coram Papâ vel alio resignare, alias utrum-
que beneficium vacare & reservatum conse-
cetur; salvis tamen juribus alterius partis, ad
cujus favorem facta esset resignatio summa-
riè exercendis. Vid. tex. Regula, & quæ
superius ad Extravag. execrabilis, dicta
sunt. Videtur hæc Regula similis XXVI. de
Beneficiis vacaturis per promotionem, de
quâ inferius, n. 36.

In IV. Regulâ (quæ inter antiquiores est
tertia) reservavit generaliter dispositioni
sue dignitates majores post Pontificales
in Cathedralibus, Metropolitanis, Pa-
triarchalibus, nec non principales in Col-
legiatis Ecclesiis (quæ verba intelligenda
sunt in sensu distributivo, ut non omnes
dignitates, sed in singulis Ecclesiis una, quæ
est reliquis major & prima. Gonz. gl. 9. d. 4.
num. 11.) valorem decem florenorum auri
communi estimatione excedentes; nec non
Prioratus, Præposituras, & ali-
as dignitates conventuales, ac præcep-
torias generales Ordinum, non tamen
militarium. Denique quacunque benefi-
cia, quæ sui, dum Cardinalis esset, aut
aliorum Cardinalium nunc viventium
familiares & continui commensales ob-
tinuit, & impostum obtinebunt eorum
familiaritate durante, & in quibus, seu
ad quæ eis jus competit, nisi per obitum
Cardinalium, vel alias ab ipsa famili-
aritate recesserint.

In V. VI. VII. reservat beneficia Colle-
ctorum, & Subcollectorum fructuum Ca-
meræ Apostolicæ. Item Curialium, qui
dum curia de loco ad locum transferretur,
eam comitantes decedunt in loco quantum-
vis remoto. Item beneficia Cubiculariorum
& Cursorum Summi Pontificis.

In VIII. reservat beneficia & Canonica
tus Ecclesiarum Sancti Joannis Lateranen-
sis.

lis, & Sancti Petri, ac beatae Mariae Majoris in Urbe Romana. Item etiam beneficia quaecunque ad dispositionem Cardinalium à Romana Curia absentium (nisi abfuerint ob servitium Sedis Apostolicae cum licentia Sanctitatis suae, vel apud eorum Ecclesias resederint) spectantia, si durante absentia vacarint.

26. In IX. Regula (quae olim erat octava, & super eam integrum tractatum scripsit Gonzalez, & plures glossas collegit Chokier. ad eandem Reg. 8.) reservavit sibi omnia beneficia qualitercunque qualificata, in Januario, Februario, Aprili, Majo, Julio, Augusto, Octobri, & Novembri extra Curiam, aliter quam per resignationem, qualitercunque vacatura, ad quoruncunque dispositionem (non tamen Cardinalium aut aliorum sub certis Concordatis comprehensorum) pertinentia; & voluit in istorum concessione etiam de morte proprio mensis, in quo vacaverint fieri mentionem, alioquin gratiam vel concessionem nullam esse. Consuetudines vero & privilegia optandi seu eligendi pinguiora praebendas quibuscunque quomodolibet concessas, nullatenus vult huic reservationi obstare. Episcopis autem personaliter in suis Ecclesiis residentibus alternativam 6. Mensium ad beneficia conferenda concessit. Haec autem alternativa universim Episcopis & collatoribus Germaniae per Concordata concessa est.

Haec Regula ex communi DD. non habet effectum Sede Papali vacante, ubi Regulis cum vita S. Pontificis sublatis omnes menses Ordinariorum sunt. Gonz. h. s. proam. num. 46. & 53. si nimirum beneficium vacare inceperit Sede Apostolica vacante; secus si vacatio contigerit vivo adhuc Pontifice, tunc enim beneficium jam fuit reservatione affectum. Sicut ex Re-

gula 10. Canc. tradit Gonz. d. 4. s. 1. num. 84. Utrum autem è converso, si beneficium vacans Sede Apostolica vacante tunc non contulerit, possit etiam per assumptionem novi Pontificis contra utramque partem disputari Gonz. d. l. 60. & tandem num. 71. in affirmativum propendet. Videtur tamen habere itare Regula 68. Cancellariae, de qua num. 45.

Ceterum mensis incipit à medio ultimi diei, & ibidem terminatur. Romano. s. ff. de Feriis. c. consultatus. Offic. Jud. deleg. Si dubitetur, an vacatus ante vel post mediam noctem diei mensis obierit? pro mente Episcopi & favore Ordinarii praesumendum. Garc. de Benef. p. 5. cap. 1. n. 528. reservationes sint odiosae, & minus praesumitur dicetur Papae, qui semper habet collationem.

Illud quoque advertendum est, si scopus non amittat jus conferendi beneficium in suo mente vacans, licet eodem non contulerit, sed si vacatio daretur sem Papalem, poterit etiam ipso modo palli conferre, quia tantum attenditur unum vacationis, & Episcopo concessa minus 6. mensium ad collationem beneficiorum. cap. 2. de Concess. praeb. quo variari non debet, atque ita sine dubio videndum, ait Garc. d. c. 1. n. 536.

In his novem Regulis reservationum beneficiorum continentur, subsequentes praesentem seu alias materias complectuntur, adhuc quasdam circa praxim beneficiorum scitu utilissimas.

In Regula XV. (olim 14.) reservavit S. Pontifex facultates & libertates quas quicumque Praedecessores sui quocunque Collatoribus (non tamen Cardinalibus dignitate subalternis) con-

E N

aut proprio concesserint, ut de beneficiis generatim Papa reservatis disponere valeret. &c. Ex hac Regula inferuntur, quod illa antiqua privilegia quibusdam Capitulis Ecclesiarum Cathedralium & Monasticis concessa, ut ad majores dignitates post Pontificales (quæ juxta Regulam Cancellariæ & Concordata Germaniæ sunt reservatæ) possint ex suo gremio personam idoneam eligere, sint revocata, nisi eorum renovatio à singulis Pontificibus impetretur. Audivi tamen id apud nonnulla Germaniæ Capitula sic privilegiata receptum non esse, eaque suis antiquis privilegiis insistere. Licet vero singuli Pontifices hanc Regulam, ut novam legem generalem innovent, potest tamen pro Capitulis allegari textus in c. 1. de Constitut. in 6. quod per legem generalem non derogetur particulari consuetudini, nisi quatenus specialiter in illa lege expressum habetur. Præsertim in talia Indulta in ipsa erectione vel fundatione Ecclesiæ concessa, vel à pluribus Pontificibus confirmata sint, aut finis concessiois sint favor Religionis & publica Ecclesiæ utilitas, dum nimirum per electionem facilius de pastore idoneis qualitatibus prædito providetur Ecclesiæ, quam per collationem Pontificiam, cui personæ plerumque ignota sunt, & facilius sub- aut obreptio fieri potest. Gonz. ad Reg. 8. Canon. gloss. 9. §. 2. num. 20. vers. & multò magis. & num. 48. gloss. 36. n. 71. Garc. de Reg. cap. 7. num. 680. vers. recte tamen. Barb. in Reg. Rot. tom. 2. claus. 496. num. 75. & num. 89. & 91. Barb. claus. 83. num. 20. & 119. Et sane, si verba in d. Reg. 14. collaturæ, videntur tantum loqui de Indultis temporalibus ad vitam alicujus, vel aliud tempus concessis, non verò de Indultis perpetuis ibi: ut quamdiu viverent, vel suis Ecclesiis, aut monasteriis præsentent, ERCEL IN DECRET. LIB. III.

aut ad aliud tempus de beneficiis reservatis disponere valeret. &c.

In Regula XVII. quæ inscribitur: De concurrentibus in data (habent enim illæ Regule suas superscriptiones quasi titulos) ordinavit Summus Pontifex, quod si plures fuerint in Curia Romana supplicantes pro eodem beneficio, & duobus v. g. sit facta gratia de eodem beneficio, & sub data ejusdem diei, illi, quibus motu proprio conceduntur gratiæ, cæteris simili modo gratiis non habentibus, alias graduati non graduati, aut inter graduatos magis graduati, ac inter equaliter graduatos prius graduati, nec non colorato saltem titulo possidentibus, ac inter presentes absentibus ab ea, ac inter presentes non beneficiati beneficiatis, & similiter inter absentes cæteris paribus oriundis non oriundo, & diocesano non diocesano, in reliquis verò singuli, qui prius Apostolicas literas super beneficio earum executoribus præsentarint, aliis in assuetudine beneficii præferantur.

Regula XIX. celebris est & famosa, quæ apud quosdam intitalatur Regula: de viginti, apud alios Regula: de infirmis Resignantibus. Verba Regule sunt ista: Item voluit, quod si quis in infirmitate constitutus resignavit aliquod beneficium sive simpliciter, sive ex causa permutationis, vel alias dimiserit, aut illius commendæ cesserit, sive ipsius beneficii unionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signata, & postea infra 20. dies à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos de ipsa infirmitate decesserit, & ipsum beneficium quavis auctoritate conferatur per resignationem sic factam, collatio hujusmodi sit nulla, ipsum benefi-

Nnn ficium

ficium nihilominus per obitum censeatur vacare. Ratio hujus Regulæ est, ut excludantur resignationes ab infirmis factæ ad favorem certarum personarum in fraudem ordinariorum Collatorum, quibus inde tollitur libera collatio, vel fraudem habentiam à S. Pontifice gratias expectativas super beneficio proximè vacaturo. Item ne infirmi disponant de beneficijs, sicut de bonis hereditarijs in favorem consanguineorum. Porro circa hanc Regulam plures quæstiones cumulat Mandosius in *Commentario ad eandem.* & Parisius de *Resig. benefic. lib. 12. per totum.* alijsque Regularum Cancellariæ Interpretes communiter, ex quibus pauculas ad intellectum Regulæ magis necessarias breviter subnectam.

90 *Quæritur I.* De quibus infirmis accipienda sit Regulæ? R. Quamvis considerando verba, mentem, & rationem Regulæ videatur esse debere talis infirmitas, ex qua resignans moriatur (quod non obscure inveniunt illa verba: *sive ipsa infirmitate decesserit &c.*) vel saltem timeat se moriturum, alijs probabiliter non facturus resignationem: nihilominus Parisius *d. lib. 12. q. 6. n. 6. 8. & n. 12.* cum alijs ibidem citatis tradit, non distingui, an infirmitas fuerit gravis vel levis, dummodo intra 20. dies post resignationem mors sequatur, adeo ut etiam leviter febricitans, podagricus, mutus, surdus; & similes infirmorum nomine veniant, præsertim propter illa verba recentis Regulæ superaddita: *etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signata.*

Sed nisi hæc doctrina praxi Curia Romana recepta sit, difficulter cum verbis Regulæ consistere potest. Si enim hoc voluissent Pontifices, nullam in recentiori Regula de *infirmis resignantibus*, & in ipsa *infirmis decessentibus*, sed solum de morte intra 20. dies post resignationem contingente mentionem facere debuissent; nec

in resignantibus extra timorem mortis constitutus locum habent rationes Regulæ perius assignatæ, & alijs correctio per se teris non censetur in plus facta, quam pressa. *l. precipimus. in sine. C. de collatione.*

Quæritur II. Quid ergo proprie significent illa verba: *Vigore supplicationis dum esset sanus, signata?* R. Hæc habere interpretationem ex stylo Curia Romana, ubi is est resignationis modus, qui signans porrigat supplicationem, qua Summo Pontifici, signatur seu approbatur per eum: *fiat ut petatur.* necdum perfecta est resignatio, sed in ipsa signationem supplicationis debet referri in Camera vel Cancellaria per se aut ratorem iterum in resignationem esse consentire, & juramentum addere, ut omnia sine fraude acta sint, ut profertur in *Parif. de Resignat. benefic. lib. 12.* Ad nostrum itaque propositum videtur summus Pontifex in Regula de *infirmis resignantibus*, quod infirmitas & legitimum non debeant computari à die petitionis aut signatæ supplicationis, sed à die illius consenti. Ex quo, ni fallor, manifeste apparet, per verba allegata, recentioribus Pontificibus Regulæ nihil esse de veteri Regula circa quatuordecim infirmitatis in resignante requisitam abrogatum, sed tantum declaratum, à quo tempore 20. dierum d. numeratio facienda fuit, quod alijs beneficiarij resignare potuerint facile regulam eludere, si sanum sani porrexissent resignationis supplicationem, deinde verò consentium suum standum usque ad tempus periculis committatis distulissent, ne dici potuissent, resignationem primitus ab infirmo factam esse, ut advertit Mandosius *ad hanc Reg. in fin. Parif. d. lib. 12. q. 6. n. 6.*

Quæritur III. Cum vigore hujus Regule, & per verba ejusdem finalia resignatio, & tuncque secuta collatio beneficii sit, & invalida, sit resignans intra 20. dies moriatur, an ex supposito quod resignatio facta fuerit coram summo Pontifice (sicut resignationes conditionatæ in favorem certæ personæ tantum coram eo fieri possunt, ut in lib. I. in Tit. de Renuntiatione, dicitur) beneficium nihilominus maneat Pontifici reservatum, vel possit per Ordinarium in contrariis, si in ejus mense mors extra Curiam acciderit? Hanc quæstionem tractat *Parif. d. lib. 12. q. 10.* ubi ait, sententiam affirmantium reservationem esse veriorē & communem, eo quod per resignationem factam in curia, ibi dicatur vacare beneficium, & consequenter esse reservatum. Item quod jure & usu receptum sit, ut si Papa manus apponat in aliquo beneficio, faciendū de eo dispositionem quamcunque, hoc rito efficiatur, & reservetur beneficium *DD. ad c. ut nostrum. 56. de Appellatione. c. inter dilectos. 11. de Excessu. Prælator.*

Contrarium tamen docet *Garc. de Benefic. p. 1. c. 1. n. 100.* cujus opinio mihi videtur licet ab intrinsicco magis probabilis. Principalis enim ratio Regule est, ne fraudentur Ordinarij suo jure conferendi, & ut adoleantur successiones quasi hereditariæ in beneficiis, ut notant communiter Interpretes ad hanc regulam, & *Mandof. super ead. q. 16. n. 10.* quæ ratio tunc suum plenius consequatur effectum, cum jus conferendi beneficium ad liberum Ordinarij arbitrium redierit. Ad argumenta prioris sententia responderi potest, per resignationem factam in Curia induci vacationem in Curia, si resignatio plenum effectum sortita sit, sed quæ autem, si propter mortem intra 20. dies fuerit annullata: tunc enim beneficium non vacat per resignationem, sed per obi-

tum, ut expressè in regula habetur: ergo extra Curiam, si obitus extra Curiam evenierit. Quod verò de *manuum appositione* dicitur, id potest intelligi regulariter extra casum specialem hujus nostræ regule, vel alios similes, ubi ex ratione, quæ est anima legis, colligi potest, non fuisse Papæ intentionem per manus appositionem Ordinarijs præjudicare. Imò *Garc. d. loc. n. 154.* generaliter docet, *manus appositionem* super beneficio resignato non efficere, seu reservare beneficium, si resignatione quavis de causa irritatâ beneficium postea vacet per obitum. Potestque hic duci argumentum à majore ad minus: si enim Summus Pontifex actualem collationem fecisset, ea in hoc casu per regulam istam non subsisteret, ergo minus subsisteret *manuum appositio*, quæ tantum pars & initium collationis est.

Quæritur IV. Utrum hæc Regula etiam procedat extra Curiam, hoc est, an locum habeat in resignationibus, quæ fiunt extra Romanam Curiam in alijs mundi partibus coram Episcopis & locorum Ordinariis, ut si resignans intra 20. dies moriatur, ut collatio beneficii resignati interim facta nulla, & cuilibet alteri de novo fieri possit? In hac quæstione diversas *DD.* opiniones refert *Parif. d. lib. 12. q. 5.* & cum ea aliquando in Rota Romana tractaretur Consiliarios fuisset discordes, ex *Cassiodoro* narrat. *Mandof. d. q. 16. n. 1.* tandem autem affirmativam per majora vota prævaluisse, cui etiam subscribit *Parif. d. loc. n. 8.* cum aliis *DD.* & decisionibus Rotæ ibidem citatis.

Pro negativa, in quam inclinat, & considerandam relinquit *Mandof. loc. cit. n. 2.* & pro ea allegatur *Decius consilio 224. n. 4.* plura argumenta adducuntur, quæ tamen possunt summam ad duo capita reduci. In primis quod plura verba ponantur in hac Regula, quæ tantum conveniunt resignatio-

Nnn 2 aibus

nibus factis in Curia Romana, neque extra eam usitata sunt, veluti *commenda cesserit, dissolutioni unionis consenserit, vigore supplicationis signata, & die praestandi consensus*. Deinde quod ratio Regulae potissimum sit circa *resignationes conditionatas in favorem tertij*, quales non possunt fieri cum effectu extra curiam: cessante igitur ratione, videtur ipsa lex cessare. *c. cum cessante. 60. de appellat. l. adigere 6. ff. de iure patronatus.*

Verum pro affirmativa dicitur, quod Regulae Cancellariae etiam extra Curiam obligent, nisi manifestè appareat, materiam non esse practicabilem extra Curiam. Sarnensis *ad Regulae Cancellariae. q. 2. Proximali*. Item quod in fine Regulae addatur, collationem *quavis auctoritate faciam* esse invalidam; ergo supponitur resignationem & collationem etiam aha auctoritate, quam Potificia, & Curiali fieri posse, atque hanc Regulam de super procedere. Ad priora argumenta in contrarium allata responderi potest. 1. Ex particulari non inferri ad universale, nec sequi, haec vel illa particula Regulae non convenit resignationibus extra Curiam, ergo nulla: loquitur enim Regula de qualibet resignatione cujuscunque beneficii, & supradicta verba tantum causa declarationis subicit, ut legenti patebit. 2. Quod ratio Regulae non omnino excludatur in resignationibus extra Curiam: licet enim coram Ordinario non possint fieri resignationes conditionatae in favorem tertij, quae ab eodem Ordinario ut conditionatae acceptari valeant, plenius tamen infirmi resignantes aliis verbis ambagibus & precibus, ac recommendatione certa personae idem obtinent. Ad cuius rei pleniorum intellectum videri debent tradita in Tit. *de Renunt.* Potest addi etiam illud juris fundamentum, quod cessante ratione legis pub-

lico statui & utilitati conformis in generali aliquo casu, non semper cessare, sed saltem in foro exteriori, quando ratio potiori subest, ut dictum in Lib. I. Tit. de *stit. §. 2.* Consuetudinem quoque hanc in re & dubio jure aliquid operari potest, & attendendam esse, non diffiteor.

Regula XX. est *de Idiomate*, in qua loquitur Pontifex, quod si contingat, tam Curia, quam extra illam alicui de Parochia alio curato beneficio provideri, promotionem non intelligat, neque loqui licet in loco, ubi beneficium ejusmodi conditionationem seu mandatum de super vacat, beneficium esse invalidum. Quanta in idiomate vel lingue experientia desideratur, Ordinario loci arbitratum erit.

In Regula XXI. *De non impetrato beneficio per obitum viventis* statuitur, quod gratia Papalis super beneficio sit impetrata, impetrans in supplicatione falso narrans illud beneficium tempore supplicationis vacare per obitum prioris beneficiarii, ita revera vacare inceperit.

Item in Regula XXX. *de verisimilitudine* requiritur, ut si beneficium vacante morte vacare, post mortem beneficiarii ante datam gratiam tantum tempore vacaverit, quo vacatio de loco, in quo beneficiatus mortuus fuit, ad normam Papae similiter potuerit pervenire, alias gratia concessio beneficii nullius sit momenti.

In Regula XXVI. *de beneficiis vacantibus per promotionem* (quae apud antiquos est XXIV. apud alios XXV.) dicitur, quod non valeat impetratio beneficii vacaturi per promotionem cujuscunque ad Ecclesiam vel Monasterium regimen, si concessio beneficii diem promotionis praecedat, etsi fuerit facta motu proprio & derogatione hujus constitutionis. Cap.

E N

nam assignat Glossator Alphonsus & cum
Joan. à Chokier. n. 1. & 9. quòd Papa ni-
mas propere fuerit importunatus pro talibus
beneficiis vacaturis. Forfan aliqui etiam ele-
ctiones seu promotiones illorum, quorum
beneficia sperabant, per fas & nefas procu-
raverunt. II. In hac eadem Reg. con-
stitutum habetur, quòd *quæcunque collati-
ones & provisiones beneficiorum, quæ per
promovendos, vel assumendos ad quæ-
dam Prælati: ut in istis illarum vacati-
onibus, & hujusmodi promotionis vel as-
sumptionis tempora simpliciter, vel ex
tempore permutationis, ubicunque resigna-
ri, vel alias dimitti contigerit, cum inde
vacant pro tempore sint cassæ & irritæ.*
Item Regula est secundum omnes, ne per
talem resignationem aut dimissionem bene-
ficiorum ante actualem promotionem præ-
judicetur collationi Papæ, cui per Extravag.
ad regimen, omnia beneficia promotorum
reservantur. Circa quam Reg. plura congesti-
tiam. *Parif. de Resign. benef. lib. 3.
q. 6.* ubi etiam n. 54. docet, non procedere
contra eum, qui bonâ fide resignavit ex alia
causâ, ignorans se promovendum, licet re-
signavit postquam Prælati actum vacavit.

Præterea hanc Regulam non habere lo-
cum, ubi Concordata vigent (sicut in Ger-
mania) quia reservatio beneficii resignati
ante promotionem non est comprehensa in
Concordatis, juxta ea, quæ superius n. 18.
diximus, sentit Rebut. in *Annot. ad
hanc Reg.* Eiusque dictum refert & insuper
Decisione Rotali in *una Paderborn. Præpo-
situra*, confirmat *Fiam. Parif. d. 9. 6. n. 92.*
Cui contradicit Branden. in *Tract. super
Concord. Germ. q. 9.* & ex eo Joan. à Cho-
kier. in *Comment. ad nostram Reg. n. 19.*
asserens, illam Decisionem fuisse per aliam
revocantam. Sed magnifico auctoritatem
Fiam. Parif. Celeberr. Romani Doctoris

& publici Juris Can. Professoris, & præter-
quam quòd una decisio Rotalis, si qua etiam
in præsentem supponeretur, non induceret
mox legis necessitatem, uti sapius dictum:
deinde in illa revocatoria decisione, quam
adfert Branden, fuit habita specialis consi-
deratio, quòd Præpositura Paderborn: esse
prima dignitas post Pontificalem, adeo que
per se reservata, nisi adsint specialia ele-
ctionis liberæ Indulta, unde non po-
test argumentum ad alia beneficia delu-
mi.

Nec videtur ob stare si quis objecerit, Re-
gulam nostram non continere novam refer-
vationem, sed esse tantum declaratoriam re-
servationis, quæ habetur in Extravag. *ad
regimen*. ne fraus fiat collationi Papali:
Quia si S. Pontifex voluisset præcisè declara-
re resignationes ante promotionem in frau-
dem Extravag. fieri, tunc debuisset ipsas re-
signationes invalidas pronunciasse, quòd e-
nim in fraudem legis agitur, invalidum est
& nullum. *c. 64. De R. J. in 6. l. non dubi-
um s. C. de LL.* at verò in nostra Regula non
sunt irritatæ resignationes, sed collationes
& provisiones, quæ ab inferioribus Colla-
toribus super beneficiis ita resignatis fiunt,
ergo ipsa beneficia resignata S. Pontifex de
novo suæ collationi reservavit.

Videndum quoque, an hæc Regula sit in
Germania in usu, quia contra eam olim ad-
missa fuit exceptio de non usu. Sicut aliquan-
do fuerunt in Rota examinati plures Offici-
ales, qui attestati sunt, sub pluribus Ponti-
ficibus, & in tota Hispania hanc Regulam
non fuisse usu receptam, & resignationes
simpliciter admissas absque derogatione hu-
jus regulæ (quòd sanè fieri non potuisset, si
tales resignationes absolute in fraudem leg-
is, & inde nullæ censerentur) prout refert
Parif. d. 9. 6. n. 27.

Demum planè iterum censeo, hæc regulâ 78

N n n 3 non

l. n. 12. edit. consil. 30. quod si adfit capacitas personæ, bona fides, & titulus justus contractus, licet in veritate non subsistens, hæc regula convalidet titulum jure præscriptum, ideoque profit etiam in petitorio quoad utrumque forum, idque satis probatur regulæ; si enim triennalis possessor non conquiretur titulum, ejus beneficium semper de jure vacaret, nec esset ratio, cur ab alio impetrari non posset, vel saltem obviaret ei S. Pontifex impetrationem nona prævisionis, aut rescripti: etiam & promissio valere inunxit. Item non bene verificatur illa verba: *lites super illis motas penitus extinguendo*. Nec posset dici penitus extinctalis, quæ foret superstes quoad principale punctum scilicet petitorium. Ubi error non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. de prærio. 8. ff. de Publiciana. Adde etiam Paris. De Resignat. lib. XI. §. 24. n. 25. & seqq. ubi docet, triennalem possessorum defendi contra privationem, quæ inferretur ob non publicatam resignationem, vel omisam promotionem intra annum ad ordines illos, quos beneficium requirit, vel per Extrav. Execrabilis. ob ademptionem secundi beneficii. Consentit Chokier ad eand. Reg. n. 86. Quando verò dicitur possessor habere titulum coloratum subsistentem ad hanc Regulam vid. Chokier d. l. n. 35. Gomez. ad hanc Regul. q. 27. & seqq. Et quod non profit Regula circa beneficia unita, Gonzal. gloss. 5. §. 7. n. 8. Garc. p. 12. c. 2. n. 28.

Vel nunquid talis ipso jure privatus, si beneficio insulat, erit in mala fide, vel saltem in errore juris clari & notorii, qui non procedit ad præscriptionem? R. Quod in his casibus non tam agatur de convalidatione tituli ex supposito est verus & validus, quam de abolitione & extinctione pœnæ privationis, quæ cum ad sui executionem requirit

factum hominis, scilicet cognitionem causæ ex parte Judicis Ecclesiastici, & dimissionem beneficii ex parte possessoris, non obligat in conscientia ante sententiam declaratoriam judicis, ut cum communi docet Laym. in Theol. moral. lib. 1. tract. 4. c. 15. n. 6. Covar. de Matrim. p. 2. c. 6. §. 8. n. 13. & 21. Tex. in cap. cum secundum. 19. de Heret. in 6. & proinde possessor beneficii ipso jure privatus nec contra conscientiam, nec contra jura agit in insistendo possessioni usque ad judicis sententiam, quæ si per triennium intermissa fuerit, autoritate hujus Regulæ, pœna extincta censetur. Et generaliter pœnas, licet ipso jure commissas cum mala fide, id est, scientia illius pœnæ, præscribi posse, communis est DD. conclusio teste Barb. in c. 2. de Præscript. in 6. n. 5. Navar. in Man. c. 23. n. 66. Arnold. Rach. in Tract. de Usucap. c. 2. Assert. 12. non obstante textu in dict. c. 2. de Præscript. in 6. quem interpretatur Barb. d. n. 5. procedere in illo speciali casu bonorum ob hæresim amissorum, ubi præscriptio ponitur etiam contra Ecclesiam Romanam, cui illa bona acquirerentur; & admittitur minor, quam centenaria, scilicet 40. annorum, sed tantum in persona liberorum Catholicorum bonâ fide possidentium res Patris, qui hæreticus ignorabatur. Ita ut hic bona fides non significet justam retentionem in conscientia, quam filii, imò ipse hæreticus, semper habent ante sententiam declaratoriam, ut præmissam, sed potius ignorantiam criminis patris, quod si filii sciverint, & non denunciaverint, inducunt præsumptionem participationis contra se, & censentur indigni bonorum patrum.

Quod porro de intrusis hic & sæpius alibi dicitur, sciendum est intrusos dici, qui propriâ autoritate absque Canonico titulo beneficium possident. Paris. de Resig. benefic.

benef. lib. 7. q. 1. n. 1113. Item magis ad propositum & sensum hujus Regulae, qui se ingerunt in possessionem seu administrationem beneficii à Pontifice sibi collati ante expeditionem Bullarum, seu literarum Apostolicarum, ut habetur in Constitutione 4. Julij II. quae incipit: *Romani Pontifices &c.* quae quidem Constitutio principaliter loquitur de majoribus beneficiis & dignitatibus, nimirum Ecclesijs Cathedralibus, Monasterijs, & Prioratibus, nec minorem beneficiorum mentionem facit, videtur tamen in Bulla Julij III. *Cipientes.* etiam ad hæc extensio fieri. Et docet Paril. *lib. 10. q. 1. n. 20.* quod licet ex communi DD. traditione gratia dicatur perfecta per solam signaturam, quando Papa signat; seu subscribit supplicationem per verbum: *fiat, ut petitur &c.* tamen adhuc ista gratia sit *informis*, & quasi conditionata, antequam ordinaria collationis Bulla desuper expediat. argumenta Regulae Cancellariae XXVII. *De non judicando juxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum.* in cujus principio talis gratia ante literarum expeditionem *informis* vocatur; ideoque generaliter capiens possessionem ex sola supplicatione signata literis non expeditis dicitur intrusus, omneque jus, quod in beneficio habet, amittat, & de cætero ad illud obtinendum inhabilis reddatur.

- 41 Huc etiam facit Regula LI. in qua declarat Summus Pontifex, quod nulli suffragari debeat dispensatio per solam signaturam, antequam literæ Apostolicæ super ea confectæ fuerint, eo quod in supplicationibus multa sæpè inferantur, & petantur, quæ omnia & singula per unum generale verbum *fiat* concedere, non semper est mens Pontificis, cum in generali concessione non veniant ea, quæ quis verisimiliter non fuisset in specie concessurus. *c. in generali. 81. de R.*

J. in 6. Utrum autem saltem in foro contentiæ liceat uti dispensatione ante expeditas literas Apostolicas? dicitur in Lib. III. XXXIII. *de Privilegiis*

In Regula LV. *De exprimendo beneficiorum* statuitur, ut is, qui petit beneficium, si novum à Papa impetretur, teneatur utriusque beneficii exprimeretur valorem, seu annuos redditus, & valor gratijs inferatur, aliàs gratia invalida, nisi impetrans prius beneficium teneat. Ratio Regulae est, ut Pontifici, an redditus unius, Clerici per multiplicata beneficia nimis, & in alienum detrimentum augeantur.

Similiter in Regula LVII. *De exprimendo qualitatibus beneficiorum* voluitur, quod super beneficiis Ecclesiasticis fiat mentio de qualitatibus illorum, licet, an dignitates vel personatus, & c. sint; item an curata vel electiva gratiæ desuper factæ sint nulla, & c. heates, si non exprimentur, negativè expressè fiat, nimirum, quod non sit curata, beneficium electivum, officium personatus, ut exponit Glossator ibid. jus Regulæ ratio est, quod juxta diversitas beneficiorum qualitates requiratur major vel minor qualificatio, & idcirco supplicante.

Cum de jure gratiam vel rescriptum apostolicum non possit impetrare excommunicatus super alio, quam excommunicatus articulo. *c. 1. de Rescriptis in 6.* autem Curia soleat in literis seu rescriptis super alijs causis, gratijs vel beneficiis tractis inferere absolutionem à censuris, tamen ad effectum literarum expeditarum taxat consequendum, quo confectum incidit in censuram, si quam habet impetrans, nisi aliter satisfecerit Ecclesie, & solutus fuerit, ideo ne ob prædictam

lationem in literis Apostolicis poni solitam, prælitur occulto censuras vilipendunt, & infordeſcendi in illis, ſtatuitur in Regula LXXVI. de generali abſolutione non ſunt uſu ad effectum litterarum Apoſtolicarum. hanc clauſulam abſolutioſiam non ſuffragari non parentibus rei iudicata, inſenſariis, violatoribus Eccleſiarum, falſificatoribus, & falſificari procuratoribus litterarum & ſupplicationes Apoſtolicas, aliſque uſentibus, receptoribus & ſuſceptoribus eorum, ac res uetias inſtitutionum adſerentibus, violatoribus Eccleſiæ liberaſis uſa facti, auſu temerario Apoſtolicis mandatis non obtemperantibus, & Nuntios, uel Executores Apoſtolicæ Sedis, ejuſque officium impediunt, qui propter præmiſſa uel aliſquod eorum excommunicati a iure, uel ab homine per quatuor meſes ſcienter excommunicationis huiusmodi ſententiam ſuſtulerunt, & generaliter quibuscunque aliis, qui cenſuris extra cap. enarratis quomodolibet ligati in illis per annum continuum inſorduerunt.

In Regula LXXVIII. reſeruat ſibi Pontifex omnia beneficia aliis per regulas Cancellariæ reſeruatæ, quæ uacârunt Sede Papali uacante, nec interim per Ordinarios de iis diſpoſitum, ſeu minus ualidè diſpoſitum ſunt. Eſt enim hæc natura Regularum Cancellariæ, quòd cum morte ſingulorum Pontificum expirent, & ſede uacante nullum uim obtineant, ac proinde eo tempore beneficia uacantia (niſi per alias conſtitutiones perpetuas fuerint reſeruatæ) Ordinarii rectè conferre ualeant, qui hæc in re ſibi inſpicere ſciunt.

In Regula LXXX. declaratur, quòd Cardinales propter dignitatis prærogatiuam non comprehendantur ſub conſtitutionibus, aut regulis quibuscunque Papali.

ENGL IN DECRET. LIBER III.

bus, niſi eorundem favorem concernant, uel ipſe conſtitutiones edenda de eorum Cardinalium uel maioris partis conſilio editæ fuerint, ſeu in eiſdem regulis & Conſtitutionibus facta fuerit ipſorum Cardinalium mentio expreſſa.

In Regula demum LXXI. declaratur, quòd in quacunque conſtitutione, & quibuscunque clauſulis non cenſetur derogatum regulis Cancellariæ, niſi facta de illis ſpeciali expreſſa mentione.

Eſt hæc circa Regulas Cancellariæ, quantum ad materiam præſentis tituli dicta ſufficiant; qui plura deſiderat in aliis materiis, reperiet apud Authores, & Regularum Gloſſatores ſuperius citatos, & conſultò faciet, recentiores ſemper Regulas à nouiſſimis Pontificibus editas procurando & inſpicendo propter novas clauſulas, quæ nonnunquam inferuntur.

§. IV.

De Concordatis Germaniæ.

SUMMARIA.

- 47. De Concordatis Germaniæ.
- 48. Concordata Germaniæ an, & quâ ratione ſint perpetua ſecus ac Regiæ Cancellariæ?
- 49. Beneficia uacantia in meſibus Papalibus poſſunt Ordinarius Germaniæ Sede Pap. uac. conferre?
- 50. Concordata reſtituunt jus electionis Eccleſiis, reſeruatæ tamen primis dignitatibus poſt Pontificales.
- 51. Concordata dant alternatiuam meſium.
- 52. Concordata an derogent cap. ſtatutum, h. tit. in 6. & an Extrav. 1. h. t.
- 53. Annate de beneficiis qualiter ſolvendæ?
- 54. Concordatis an Papa, præſcriptio, uel conſuetudo derogare poſſit?

Cum olim circa Eccleſias & Eccleſiaſtica beneficia, eorumque collationem frequentes in Germania lites & conſuſiones eſſent, res per Tractatum & Concordiam inter Nicolaum V. Summum Pontificem, & Fridericum III. Imperatorem, aliſque

Ooo que

que Ecclesiasticos & saculares Germania Principes tandem composita, & à Nicolao Bulla confirmatoria (quæ in Bullario inter Constitutiones ejus primo loco ponitur) desuper erecta est, cujus substantia consistit in sequentibus punctis.

I. Repetit summus Pontifex reservationes beneficiorum Extravag. *ad Regimen*. quas superius sub *notabili quarto* enumeravimus, & per hoc illa Extravagans, quæ quæ primitus fuit tantum temporalis ad vitam Benedicti XII. lata, hodie est perpetua.

Sed dubitari posset, an ista perpetuatio per Concordata aliquid operetur ultra perpetuationem per Regulam primam Cancellariæ, in qua eadem Extrav. etiam per singulos Pontifices innovatur? Etenim, ut paulo ante præmisimus, Regula Cancellariæ Sede Papali vacante nullam vim habent, consequenter nec Extravag. *ad Regimen*. cujus obligatio in plerisque tantum ab illis dependet, nisi quatenus concordat cum *cap. præfenti. 35. hoc tit. in 6.* Concordata autem sunt perpetua, nec expirant morte paciscentium, consequenter videtur inferendum, ut Ordinarii Collatores possent beneficia per Extravagantem, *ad Regimen*. (idem est de beneficiis in mensibus per Regulam IX. vacantibus) reservata conferre Papali sede vacante, id tamen non possint vigore Concordatorum, quæ per mortem Papæ non expirant. Idem etiam dubium moveri potest (ut questio hac occasione generalius tractetur) de primis dignitatibus post Pontificales in Ecclesiis Cathedralibus, & principalibus in Ecclesiis Collegiatis, quæ in Regula IV. Cancellariæ, & in Concordatis reservantur.

Verum hic imprimis advertendum est, quòd circa Extravagantem *ad Regimen*. rari casus possint evenire, in quibus dubitatio procedat: nam si beneficia vacent apud

sedem propter mortem in Curia aut *juxta d. c. præfenti*. reservatio est perpetua, quia *d. c. præfenti*, est constitutio perpetua clausa in Corpore Juris; vacatio tamen per privationem, depositionem, translationem, & consecrationis susceptionem, electionis, vel postulationis cassationem, scopatus alteriusve dignitatis assumptionem non solet contingere Sede Papali vacante, quia tunc similia non tractantur, sed rursus post assumptionem novi Pontificis nisi forsan ponatur, quòd trimesse datum promotum in Episcopum vivente huc Pontifice ad retinenda beneficia obtempa, quo elapso vacare incipit *cap. cum incunctis. 7. s. cum* *Electio*. elabatur Sede Papali vacante.

Vacatio quidem per obitum Cardinalium, ac aliorum Officialium Sedis Apostolicæ posset evenire eadem sede vacante in Extrav. *ad Romani. 14. h. r. non declaratum* habetur, quòd etiam illa vacatio censeri debeam jam vivente Pontifice reservationem fuisse affecta, & illam reservationem etiam post mortem Pontificis durare.

Hanc porro declarationem eo ut tendunt DD. ut circa effectum reservationis per Regulas Cancellariæ, aliæ veterales constitutiones Pontificum post mortem eorum continuandum, notabilis distinctionem faciant inter reservationes sunt determinatæ ad certam personam sunt beneficia dictorum Cardinalium Officialium Sedis Apostolicæ, vel ad Ecclesiam, uti Præposituræ, & primatatus post Pontificales, & principales Collegiatis: ac inter reservationes, quæ introductæ ratione temporis & mensium Pontificorum; ut priori casu Regula declaratur vivo Pontifice statim habuisse effectum ut ipsa beneficia statim fuerint effectiva.

E M

nam post mortem Papæ permanserint, nullumque jus eorum conferendorum Sede vacante Ordinariis competat; secus in casu posteriori; quia tunc, cum sit mortuus, in quali mente possessor beneficii sit mortuus, & ipsum beneficium indeterminate, Regulæ non habent effectum, nisi in ipsa morte beneficiati, quæ si contingat vacante Sede Papali, impediatur dictus effectus, utpotè Regulis jam per obitum Papæ sublatis. Ita docet Gonzal. *ad Regulam 8. Cancell. §. 5. proæmiali. n. 94. Barb. de Offic. Episcopi. p. 2. alleg. 57. sub. n. 12.* & plures apud eum citati. Quæ difficultas licet forsitan in theoria posset habere difficultatem, quia in dicta Extravagante non videntur comprehendi tot casus, quot DD. ponunt, sed tantum circa beneficia eorumque personarum, & quæ reservantur per manus appositionem, & postea subjungetur, quod hæc constitutio procedat circa beneficia, ut præmittitur (id est in casibus non positus & præmissis) reservata, & alias reservationes ampliandæ non sint in præjudicium Ordinariorum, quia tamen videmus ipsos DD. consentire, & ratio paritatis inter unum & alterum satis est probabilis, volumus tantisper acquiescere.

De Parochialibus autem Ecclesiis specialiter constitutum est *in c. si Apostolica. 35. h. n. 10. §. 1.* & pluribus declarat Gonzal. *d. §. 5. n. 227.* quod si eas quocumque modo etiam in Curia & apud Sedem vacare contigerit Sede post. vacante, libera sit desuper Ordinariis concessa dispositio, ne diuturnior vacatio periculum animarum inducat.

Potissima igitur quæstio remanet de beneficiis sine cura vacantibus in mensibus Papalibus, an eorum reservatio per Concordata perpetuetur, ut si contingat vacare Sede Papali vacante, nequeant ab Ordinariis

conferri? Non posse conferri existimat Barb. *dict. num. 62. vers. unde insertur.* Sed planè opinor, salvâ autoritate viri eximii Barboasæ contrarium theoreticè dici & defendi posse. Argumentum rationi convenientissimum sumo ex Brandeno *super Concordata Germaniæ q. 12. num. 14.* quod per Concordata Summus Pontifex non voluerit conditionem Ordinariorum Germaniæ facere duriorè, illisve plus detrahere, quam Pontifices consueverunt per Regulas Cancellariæ detrahere aliarum Provincialium Episcopis. Illudque confirmo exinde, quod nulla fuisse hujus detractionis sufficiens ratio, & incongruè dixisset Nicolaus V. in Bulla Concordatorum in principio, quod eadem Concordata non tantum Sedi Apostolicæ sed ipsi Nationi Germanicæ sint utilis & salubria, si Natio Germanica concordando deteriorè fecisset. Jam verò subsumo: sed omnium Nationum aliarum Ordinarii possunt conferre beneficia in mensibus Apostolicis Sede Papali vacante, ut concedunt DD. cum Gonzal. *in §. 5. Proæm. n. 46. & n. 53.* ergò etiam Ordinarii Nationis Germanicæ, ne Concordata, & concessa mensium alternatio in favorem Ordinariorum introducitur in eorum odium retorqueatur *contra vulg. c. quod ob gratiam. 61. de R. J. in 6.* Hinc quoque in simili docet Brandenus *dict. q. 12.* quod licet in Concordatis non sit expressum, an beneficia resignata in mensibus Papalibus extra Curiam sint reservata, quia tamen id expressum est in Regulis Cancellariæ, quod non sint reservata, idem etiam in Concordatis locum habeat. Ad rationem dubitandi, quod concordata & pacta non extinguantur morte paciscentium, R. Id solum procedere eo sensu, ut ista Concordata non indigeant novâ resurrectione, vel confirmatione novi

Pontificis, sicut Regulae Cancellariae, non verò ut exinde aliquid durius, quam per Regulas Cancellariae introductum censeretur: hoc enim non fuit de intentione paciscentium, nec potuisset rationabiliter fuisse; aliàs autem notum est, quod actus non operentur ultra agentium intentionem. *arg. l. non omnis 19. ff. de Rebus creditis.* Negatur proinde omnino suppositum, quod reservatio sede vacante aliquando in pactum & Concordiam deducta fuerit, quia ante Concordata nulla fuit Sede vacante (saltem in casibus Extravag. *ad Regimen.* & Regularum Cancellariae) reservatio, & per Concordata non apparet expressè introducta. Dices, reservationem mensium v. g. esse factam in Concordatis, & consequenter etiam duraturam sede vacante, sicut ipsa Concordata. *R.* Reservationem non esse noviter in Concordatis statutam, sed tantum in Concordatis, & quidem ad eum prorsus modum, quo prius ex parte S. Pontificis in usu & vigore fuerat, scilicet Sede impleta, non vacante.

Confirmat praedicta, quod in formalibus terminis docet Gonzal. *gloss. 25. num. 9. & seqq. cum citatis ibidem.* nimirum Concordata Germaniae, cum reducant ad jus commune, esse favorabilia, ac plenissime in ordinariorum favorem & contra Concedentem interpretanda, praesertim quia facta fuere causa unionis & tranquillitatis inter Ecclesiam Romanam, & Principes tam Ecclesiasticos, quam saeculares, & propterea sint favorabiliora indultis Cardinalium.

50 II. In his concordatis Germaniae § *item placet nobis.* concedit Summus Pontifex omnibus Ecclesijs Metropolitanis, Cathedralibus, & Monasterijs liberam Praelati electionem; confirmationem verò in Ecclesijs Metropolitanis, Cathedralibus, & Monasterijs exemptis sibi indistinctè reservat, cum

plenitudine potestatis, aliquando locum ratione electae aliam digniorem & utilius substituendi, ex causa tamen rationabiliter evidenti, ac de Cardinalium consilio. praeterea Pontifex, quod praesentationem electionum à Sede Apostolica confirmatum expectare velit juxta tempus & modum determinatum in *c. cupientes tit. de Electione in 6.* Quod si intra id tempus sententiae non fuerint, vel praesentationem Canonicae, jus providendi Ecclesiae Summum Pontificem devolvetur.

Hinc patet, quòd S. Pontifex in hoc casu partim accesserit ad jus communitatis statuendo scil. Ecclesijs jus eligendi Praetatum, quod prius habebant juxta totam *VI. de Electione.* & tantum per Regulas secundam Cancellariae (de qua supra dictum) amiserunt: partim verò a iure communi recesserit, de quo confirmatio mensium, & electione irritata provisio gradatim per modum appellationum usque ad summum superiorem, nimirum electionum copi ad Archiepiscopum, Archiepiscopum Patriarcham spectabat. *c. nihil est. de Elect. c. quamquam. 18. eodem tit.*

Reservat quoque S. Pont. in hoc casu nem, Majores dignitates post Pontificem Cathedralibus, & principales in Collegiis quae reservatio est quidem confirmatio Regulae IV. Cancellariae, sed non tam communi nec comprehendens alias dignitates saeculares, de quibus in d. Reg. neque in Concordatis fit mentio de Regula, vel eius innovatione.

III. In § *placet etiam nobis.* proinde Pontifex, quòd per quamcumque reservationem gratiam expectantem, aut quamvis aliam dispositionem non impedire, quo minus de beneficijs & dignitatibus inferioribus quibuslibet cum vacabunt in Februario, Aprilis

Augusto, Octobri, & Decembri libere assignatur per illos, ad quos eorum collatio, proviſio, præſentatio, electio, seu alia dispositio pertinet, reservatio, aliæque quavis dispositione auctoritate Apostolica factis, vel faciendis non obstantibus quibuscunque.

Quæres vero aliquo vacante beneficio in Januario, Martio, Majo, Julio, Septembri, & Novembri, mensibus spectantibus Sedi Apostolicæ reservatis, non appaerit infra tres menses à die vacationis in loco beneficii, quòd alicui de illis Apostolicæ auctoritate proviſum sit, et tunc non antea Ordinarius, vel alius, al quem illius dispositio pertinebit, libere colligere, & disponere poterit.

In hoc igitur §. dum alternativa beneficiorum collatio inter S. Pontificem & Ordinarium statuitur, derogatur quidem Juri communi, ubi ratione mensium beneficia reservata non reperiuntur, in eo tamen hæc derogatio etiam favorabilis est, quòd reservationes incerta, & gratiæ expectativæ, quibus aliquibus jus dabatur ad primum beneficium vacantium, quæ olim valde frequenter ordinariam collationem impediunt, è medio sublatae sint, & ita S. Pontifex latissimam suam potestatem conferendi beneficia totius mundi, juxta c. 2. h. t. in 6. & c. si Papa. 10. §. si autem de Privileg. in 6. in gratiam Germanorum intra certos quali limites restringere voluerit: item quòd Regula IX. Cancellariæ, quæ tertio tantum mense Ordinarijs potestatem conferendi beneficia concedit, in Germania locum non habeat.

Specialiter autem super illo puncto trimensium, intra quos juxta istum §. debet fieri collatio Papalis, emanavit declaratio Gregorij XIII. in Bulla: *Quæ in Ecclesiasticis*, quòd non statim valitura sit collatio Ordinarij, si intra tres menses de pro-

visione Papali non constiterit, sed tunc demum, si intra illos tres menses omnino proviſum non fuerit. Quamvis enim ex eadem Declaratione proviſus Papalis intra dictos tres menses suam provisionem ordinario notificare, & in loco beneficii publicare teneatur, si commodè possit, & temporis angustia non coarctetur, facile tamen contingit, ut ob locorum distantiam vel provisionis dilationem id fieri nequeat, & sic proviſio Papalis suo effectu destitueretur. Videatur Georg. Branden *super Concordatis Germaniæ* post q. 12. notab. 1. n. 6. & notab. 2. num. 4. & 5. & quæ diximus Lib. I. Tit. III. *De Rescriptis* num. 23.

Sed hic insignis aliquando mota erat quaestio, an per hunc locum Concordatorum, ubi trimestre collationi Papali præſcribitur, abrogatum cenſeri debeat c. statutum. 3. h. t. in 6. ex quo habetur, quòd nisi S. Pontifex beneficia vacantia in Curia, & propterea reservata *intra unum mensem numerandum à die vacationis* contulerit, illi, ad quos eorundem beneficiorum alias spectaret collatio, valeant ea (tantummodo autem per se ipsos vel ipsis agentibus in remotis, per suos Vicarios generales cum speciali ad hoc mandato) conferre? Dubium illud apud DD. hæctenus non reperi decifum, in facti tamen contingentia respondi, inhereri posse generali juris Regulæ, quòd correctio jurium sit strictè accipienda, & facta in uno casu non sit trahenda ad alterum, ubi assignari potest diversitatis ratio, vulg. l. præcipimus. in fin. C. de Appellat. c. cum expediat. de Elect. in 6. jam verò cum textus Concordatorum statuendo tempus trimestre loquatur tantum de reservatione mensium, nec in priori §. ubi de alijs reservationibus tractat, alicujus temporis ad conferendum meminere, meritò dicendum est, cas

sub dispositione juris communis & dict. c. statutum. reliquisse. Diverſitatem autem rationis circa beneficia vacantia in mensibus Papalibus, & alia vacantia in Curia, hanc adstruere possumus, quod beneficia vacantia in mensibus vacant in Germania & locis remotis, cujus vacationis notitia non statim ad Papam defertur, ideoque longiori tempore ad conferendum indiget. At verò vacatio in Curia incipit Romæ, & ibi omnium primò innotescit, ut quia aliquis Romæ moritur, vel beneficio privatur, aut ad aliud promovetur &c. quemadmodum superius explicatum. Inde est, quòd Summus Pontifex faciliùs potuerit circa beneficia in Curia vacantia collationis terminum sibi abbreviare.

Controvertunt quidem DD. *an d. c. statutum h. t. in 6.* quatenus terminum unius mensis collationi Papali præfigit, etiamnum hodie procedat, vel abrogatum censeri debeat per *Extravag. 1. & Extravag. ad Regimen. 13. hoc tit. inter com.* ubi indefinita statuitur reservatio, & abrogantur omnes aliæ constitutiones, quatenus possunt istis obſtare: unde & abrogatum esse docet Garc. *de Benef. p. 5. cap. 1. n. 89.* cum alijs eo loco citatis.

Verùm cum Extravagantes citatæ nullam prorsus mentionem faciant de illo c. *statutum.* quod est constitutio Conciliaris lata in Concilio generali Lugdunensi, cui non derogatur sine speciali mentione, teste Sanch. *de Matrim. lib. 3. disp. 26. n. 7. arg. cap. nonnulli 28. ubi DD. de Rescript.* ideo non desunt Authores, qui magis & probabilius in favorem Ordinariorum inclinant, existimantes, rectè defendi posse, adhuc hodie esse locum prædicto c. *statutum.* ut nisi Papa *intra mensem* contulerit beneficium vacans in Curia, & reservatum, manus Ordinarij Collatoris amplius ligatæ

non sint. Gloss. *in dict. c. statutum.* Quanta in Sum. Bullar. v. *beneficij reservatio in additione vers.* controvertitur Barb. *de Offic. Episc. alleg. 57. n. 2. c. h. t. amè.* Neque illa verba in d. Extravag. 1. h. t. posita: *qua apud eandem Statuta intra unum mensem à data præsentium cœnus in Curia vacaverint, comparandum, & que ex nunc apud eam vacaverint, in futurum reservantur.* evincunt correctionem d. c. *statutum.* in hac Extravag. S. Pontifex nullo modo stituit quæſtionem, & consequenter tendit decidere, intra quantum tempus beneficia reservata per Sedem Apostolicam conferenda sint, sed tantum, quòd ea sedem vacantiæ suæ collationi reservatiõni nihil præjudicat terminus unius mensis ad conferendum. Illa posita: *qua intra unum mensem à presentium hætenus vacaverint.* id solum specialiter constituit, quòd aliæ leges ordinariæ solent tantum negotijs prospicere, & non nisi post tempus obligare, hæc Extravagans limitationem, vim & effectum non habuerit mox à die data, sed etiam per spatium unius mensis. Dices, non esse opus, solum reservationem beneficiorum apud Sedem vacantium statueri, quæ prius fuit statuta in c. 2. h. t. m. 6. Eadem planè, hæc objectione non paucos suos suos: sed advertendum est, quòd Extravag. licet in Corpore Juris in posteriori in tempore data autem in longioriori libro Sexto Decretalium, quæ data anno I. Pont. Bonifacij VIII. ut ex descriptione apparet, compilatio vero facta anno quarto ejusdem Pontificis Barb. *ad d. c. statutum. n. 2.* qui non interfuit in Sextum illud c. *statutum* fuisse per se ipsum abrogatum. Ex reservatione c. 2. h. t. in 6. jam fuerit

Clemente III. tamen non est novum, ut sequentes Pontifices reservationes suorum antecessorum confirmet, sicut ex Regulis Cancellariae docemur, ac tempore Clementis III. atque ante compilationem Sexti fuit illa constitutio quedam tantum Extravagans, & paucis forsitan cognita, unde expedire per Bonifacium VIII. innovari. Quod deinde d. Extrav. 1. h. 1. in Corpore Juris sit posterior, nihil ad rem facit: quia Extravagantes, cum nullius Pontificis auctoritate compilatae sint, debent referri ad suos auctores, & tempus, quo datae sunt.

IV. In §. placet similiter. declarat Summus Pontifex, qualiter *annatae*, sive fructus primi anni de Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis virorum scilicet exemptis à vacatione Ecclesiarum juxta summam pecunie in Camera Apostolica taxatam solvi debeant, nimirum ut pro media parte intra annum à die, quo novus Prælatus possessionem pacificam totius vel majoris partis Ecclesiae, & rerum ad eam pertinentium adeptus est, & pro alia medietate intra annum sequentem solvantur. Quod si contingat eandem Ecclesiam intra annum bis vacare, taxa tantum semel debeat, nec debent hujusmodi in successorem in Ecclesia vel Monasterio transeat.

De cæteris verò dignitatibus, personatibus officijs, & beneficijs sæcularibus ac Regularibus quibuscunque, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ (præterquam vigore gratiarum expectatarum, aut causa permutationis conferrentur) solvantur *annatae*, sive *annati* fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis intra annum, & debitum hujusmodi similiter in successorem in beneficio non transeat, id est, si antecessor in beneficio taxam non solvit, successor ejus pro sua tantum, non pro antecessoris taxa conveniatur. Concedit quoque Summus Pontifex in hoc §. ut si quæ Ecclesiae excessive

taxatae sint, possint desuper à Sede Apostolica in partibus peti commissarij qui taxam earundem Ecclesiarum juxta qualitatem rerum, temporum, & Regionum moderari, & attemperare valeant.

Demum in hoc & precedenti §. subjungitur, quod ista Concordatorum ordinatio semper duratura sit, nisi in futuro aliquo Concilio de consensu Nationis Germanicæ aliter fuerit ordinatum.

Unde passim in dubium vocant DD. an S. Pontifex saltem de plenitudine potestatis valeat Concordatis absque Nationis Germanicæ consensu, & extra Concilium generale derogare. Ratio pro parte affirmativa sine hæsitatione (ut putat Brand. *loc. cit. q. 8.*) concludendi videtur, quod plenitudo potestatis Pontificiæ nullis legibus adstringatur. *l. Princeps. 31. ff. de LL. & S.* Pontifici tanquam supremo Christi in terris Vicario libera sit & plenissima dispensandi, ligandi, & solvendi facultas: atque hæc concordata ex parte S. Pontificis contineant meram gratiam Germanis concessam, cum alias beneficiorum quorumlibet plenissima dispositio ad ipsum pertinuisset, *c. 2. h. t. in 6.* præterea autem & privilegium subditis gratuito concessum iterum arbitrio concedentis revocari possit, teste Gloss. *in reg. 16. jur. in 6. v. mansurum.*

Attamen cum Concordata (sicut ipsum nomen præfert) non sint simplex gratia aut privilegium motu proprio, & mere gratuito concessum, sed vera pactatio & promissio utrinque acceptata, habens expressam clausulam de non revocando adjunctam, & cum onere ex parte Germanorum, quod nullum jus conferendi in Mensibus Papalibus, alijsque ibidem exceptis casibus (ut ut illud fortassis ante Concordata possiderent) imposterum prætere, & taxas Camerae Apostolicæ fideliter solvere velint, cujus-

cujusmodi Concordiæ etiam naturali jure obligant. *l. 1. ff. de Pactis.* & nomine Ecclesiæ & dignitatis, præsertim cum consensu Capituli sive Cardinalium (ut in præsentibus facta etiam in successorem transeant, quemadmodum in Tit. de Transactionibus. dicitur; ideo non crederem, S. Pontificem facile eò adducendum, ut his Concordatis extra Concilium generale, & sine consensu Nationis Germanicæ derogaret, nisi ex publica & gravissima causa, ex qua Principi concessum est, jus alteri quæsitum auferre. Aliàs autem Principem etiam de plenitudine potestatis suæ non eximi, quo minus pacta, utpotè juris naturalis, servare teneatur, communis est sententia: & privilegia per modum pacti concessa absque graviore causa revocari non posse tradit Paulus Layman. *in Theolog. mor. de LL. cap. 23. sub. n. 25.* Qualiter item plenitudine potestatis absque publica & necessaria causa uti non debeat Princeps in Lib. I. in Tit. de Majorit. & obed. explicavimus. Pariter in eodem Lib. I. in Tit. de Constitut. textum in *l. princeps ff. de LL.* ubi Princeps legibus solutus esse pronunciat, interpretati sumus, procedere secundum vim coactivam, quatenus summus Princeps à nullo alio superiore, quem in terris non agnoscit, cogi possit; non verò secundum vim directivam, seu dictamen rectæ rationis, ex quo quisque id juris, quod in alterum statuit, ipsemet servare debet, & Princeps legibus præsertim in jure naturali fundatis (nisi publica causa contrarium suadeat) morem gerere, veluti rescriptum est in *l. 4. C. de LL. dignam esse vocem majestatis regnantis, legibus se obligatum Principem profiteri, & majus Imperio submittere legibus principatum.* Idem planè in hac Concordatorum Germanicæ materia eleganter docuit Gonz. *ad Reg. 8. Cancell. Gl. 28. n. 11. & seqq.*

Quidquid demùm sit de potestate mi Pontificis, cui nihil omnino derogandum, de voluntate ejus satis constat, quòd nunquam censetur uti plenitudine potestatis, & Concordatis promissioni demere, nisi specialem præstam Concordatorum, ac jure mentionem faceret, adeoque retineat impetratum adversus Concordata mentione subrepticium & invalidum deberet. *arg. c. cum ordinem. d. c. n. li. 28. & ibi Gl. ff. in V. secuti. mentio de Rescript. Non obstat tex. in c. 14. §. nos igitur. h. t. in 6. quia dum Summus Pontifex Legato suo potestatem dedit conferendi beneficia resignata, cantia intra terminos sua legationis, & simplex gratia, non verò pactum & condia, neque etiam habuit illas clausulas promissiones, quæ in nostris Concordatorum ponuntur, quòd nimirum per nullam reservationem vel dispositionem quæque, aut revocationem collatio Ordinatum Germanicæ vigore Concordatorum attributa impedienda sit.*

Quid verò è contrario dicendum Germanis præscriptio, vel exceptio *receptis Concordatis*, vel quòd in illis sint, suffragari poterit, quo minus illis punctis ad Concordata teneantur, g. certa beneficia, quæ alias vigore Concordatorum essent de collatione Papali Ordinarii Germanicæ citra speciale privilegium conferre valeant, & recipientes in collatione tuti sint, si ab antiquo & præsertim tempore immemoriali constanti usu talia beneficia solita fuerint ab Ordinariis etiam Concordata conferri? Nihil omnino Germanis hac in parte Brand. concedit. *Ad super. Conc. German. g. 2. & seqq.* idem præscriptionem: quia propter decessum irritans (id est clausulam omnes contra-

plus irritantem) in Concordatis appositum
 bona fides, titulus, & possessio, sub-
 stantialis præscriptionis requiritur, eaque de
 Clementem VII. declarasse refert, re-
 ceptibus beneficiis contra Concordata
 non prodesset Regulam: *de annali, vel tri-
 ennali*, quas Regulas superius inter Regu-
 las Cancellaria descripsimus: non etiam ex-
 ceptionem: *de non receptis Concordatis*,
 vel labato usu eorum: quia ex textu Con-
 cordatorum apparet, ea fuisse à Germanis
 accepta & acceptata, & redarguendos po-
 tuus, quam iuvandos esse subditos legem su-
 perius non recipientes, probatur per *c. si
 decreti. 2. dist. 20.* ubi Nicolaus Papa, *si
 decreta*, inquit, *Romanorum Pontificum
 non habetis, de neglectis atque incuria
 eorum redarguendi; si verò habetis, & non
 observatis, de temeritate estis corripi-
 endi & increpandi.*

Verum licet ipse putem, tutius fore, Con-
 cordata undequaque observare, & hæc tunc
 fortin ob incidentes & late grassantes hære-
 ses intermissa denuò in usum deducere: in-
 terim tamen planè opinor ordinarios colla-
 tores & beneficiatos satis probabilibus ar-
 gumentis per præscriptionem & consuetu-
 dinem reculari posse, supposità illà pacificà,
 & longissimà maximè immemorialis tem-
 poris possessione.

Eamverò circa præscriptionem duo no-
 tallim juris sunt, in primis quòd præscriptio
 saltem centum annorum, vel immemorialis
 etiam contra Sedem Apostolicam procedat.
c. ad audientiam, 13. c. cum vobis, 14. c. c.
si diligenti. 17. de Præscript. auctor.
quæ actiones. C. de SS. Ecclesiis. Deinde
 quòd ea, quæ privilegio, regulariter etiam
 præscriptione tanti temporis, de cuius ini-
 tio non extat memoria, valeant acquiri.
 Text. & DD. cum Gloss. in *c. super qui-
 busdam, de V. S.* Quod autem opponi-
 tur decretum irritans insicere titulum &
 ENGLIN DECRET. LIB. III.

possessionem, id universaliter verum esse
 nullo sufficienti Juris textu probatur: nam
 & constitutiones, in specie Extravagans:
*Ambrosiana, de Rebus Eccles. non alienan-
 dis. inter Comm.* habent decreta irritan-
 tia actus contrarios, & tamen DD. passim
 præscriptionem bonorum Ecclesiasticorum
 admittunt. Ad summum ergo dictum de-
 cretum, & allegata declaratio Clementis
 VII. locum habere posset in possessione mo-
 dici temporis, veluti annali vel triennali, in
 qua vix contingit, ut quis justam habeat de-
 creti ignorantiam, si nimirum ponatur ca-
 sus, quòd alicui beneficium contra Concor-
 data collatum sit in Diocesi tali, ubi de ca-
 tero integra Concordatorum observatio est:
 nam & alius non pauci DD. volunt, tantum,
 errorem facti, non verò errorem juris no-
 torii effectum Regulæ de triennali operari,
 uti docet Laym. in *Theolog. mor. de Eccle-
 siast. beneficiis. cap. 15. n. 5.* Secùs verò se-
 res habet in possessione longissimi tem-
 poris, ubi vel titulus non requiritur, ut in
 immemoriali, vel si requiritur, saltem titu-
 lus pro suo allegari potest, quando ordina-
 rii Prælati sibi invicem successerunt, & jura
 ab Antecessoribus suis in se derivata bonâ
 fide (quam etiam de illis suis Antecessori-
 bus præsumere poterant) Summo Pontifi-
 ce vel Legato ejus nec quidquam contradi-
 cente retinuerunt. *arg. l. fin. ff. Pro suo.*
Gloss. in cap. de quarta. 4. in V. tueri X.
de Præscript.

De Consuetudine pariter incognitum
 non est, quòd ea tempore immemoriali, vel
 nonnunquam spatio duntaxat 40. annorum
 continuata vim habeat legibus positivis
 etiam Canonicis seu ecclesiasticis derogan-
 di. *tot. tit. de Consuetud.* Textus porro in
d. c. si decreta, dist. 20. rectè procedit, an-
 tequam legitima consuetudo sit introducta,
 ut tunc superior subditos ad legis observan-
 tiam cogere valeat: quæ instantia & coactio
 P P P supe-

superioris adversus transgredientes, vel omitterentes leges suas, si cesset, interim tempus ad introducendam consuetudinem sufficiens effluat, perit obligatio legis, aliàs si continuò locum haberet, quod *in d. c. si decreti*. dicitur, Titulus *de Consuetudine* profus aboleri deberet. Videantur, quæ de receptione & abrogatione legum in Titulo *de Constit. ad fin.* & in Titulo *de Consuetud.* traduntur.

Hæc hæctenus de Concordatis Germaniæ, & univèrsim de reservationibus beneficiorum. Ulterius circa collationem Papalem sit.

§. V.

De actuali collatione S. Pontificis.

SUMMARIÆ.

55. Collatio Papæ motu proprio qualiter differat ab ea, quæ fit ad supplicationem.
 56. Rescriptum: etiam & perinde valere.
 57. Provisio & mandatum quid, & qualiter differant?
 58. Mandati Apostolici sermuni strictè observandi: variis exemplis declaratur.
 59. De signatura, Data ac expeditione litterarum Apostolicarum.

55. **N**Otandum I. Quòd multàm interfit, an Summus Pontifex alicui conferat beneficium ad ejus supplicationem, vel an *motu proprio*: nam quæ non aliter quàm ad petitionem seu supplicationem alicujus conceduntur, cum juris interpretatione censeantur sapere aliquam ambitionem, non sunt favorabilia, sed restringenda. *c. 4. hoc tit. in 6.* unde si ad petitionem alicujus Pontifex simpliciter mandat illi provideri de beneficio, tale rescriptum tantùm de beneficio simplici intelligendum erit, non verò de curato, multò minus de electivo, aut Canonice Ecclesiæ Cathedralis *d. c. 4. & c. in illis. 16. hoc tit. in 6.* Motu autem proprio tunc à Summo Pontifice beneficium conferri dicitur, quando id in rescripto exprimi-

tur, & clausula: *motu proprio*. licet in talibus inferitur, licet forsan Beneficium pro tali Rescripto supplicarè. *c. si motu. h. e. in 6. Pet. Rebut. in Praxi beneficii. T. de Signatura gratia. n. 18.*

Habet porro hæc clausula: *motu proprio*, duos notabiles effectus. Primus ut si alicui mandat Papa provideri de beneficio aliquo in diocesi vacante & eo tempore plura vacant, hoc casu conferri debet quòd majus & pinguius est: quòd si ea propè sint beneficia, electionem habentem intra decem dies is, qui rescriptum obtinet. *c. si pluribus. 24. b. tit. in 6.* Econtra petitionem alicujus sine præfata clausula beatorum conferri beneficium, vi talis tractum beneficium minoris valoris, vel si aliud sint, quod elegerit Ordinarius, imperpetuum conferre debet. *d. cap. si pluribus. in beneficiis*, quæ *motu proprio* conceduntur, locum habet regula, quòd in beneficiis interpretatio sit latissime facienda. *cap. 4. hoc tit. in 6.*

Alter effectus clausulæ est, quòd rescriptum *motu proprio* non reddatur invalidum, nec censeatur subreptivum, nullam faciat mentionem beneficii petiti. *d. c. si motu. & Clement. si Rescriptum. 4. eodem tit.* At verò in rescripto impetretur ad petitionem dato, si aliquid beneficii præhabitu qualecunque & utriusque minimum reticeatur, censebitur subreptivum & vires nullas habebit. *d. c. si motu. in 6.* tamen clausula: *motu proprio*, sicut & clausula: *non obstante, quòd aliud beneficium obtinere nescaris &c.* per se non operantur dispensationem super pluralitate beneficiorum incomparabilium, nisi aliis in litteris S. Pontifex expresserit, sed operantur tantùm, quòd gratia Papalis non debeat reputari & inutilis censeari. *non potest. in fin. hoc tit. in 6. & ibi Barb. in Collat. Covar. in c. alma mater. p. 1. §. 7.*

tim alicui jus quæsitum est, neque valet collatio talis præbendæ alteri facta, licet ex ignorantia mandati Apostolici. *c. cum cui. 7. & c. si postquam. 13. h. tit. in 6.* & diximus in Lib. I. in Tit. III. de Rescriptis.

Solent Practici *provisionem* aliam appellare *simplicem*, quæ communiter datur in beneficiis: & aliam *provisionem novam*, quando quis ab inferiore collatore, scilicet Episcopo vel alio Prælato accepit beneficium nulliter & invalidè, vel ob reservationem beneficii, vel ob aliquem defectum per Papam dispensabilem, tunc si Papa dispenderit, aut suppleat defectus, concedatque beneficium rerineri, dicitur rescriptum Papale expeditum in forma *novæ provisionis*. Quando verò ab ipso Papa nulliter impetratur beneficium, non datur nova provisio, sed rescriptum: *perinde valere*, ut præmissum. Videatur Rebus. in *Praxi benefic. in tit. de Forma novæ provisionis*. In privilegiis quoque & indultis conferendi beneficia reservata solet inseri clausula, ut illi, quibus à privilegiato seu Indultario conferuntur beneficia excedentia certum & ibidem expressum valorem annuum in Camerâ Apostolica taxatum, teneantur à S. Pontifice intra proximos determinatos menses novam provisionem impetrare.

Mandatum de providendo est, quando S. Pontifex suas literas dirigit ad Ordinarium, vel alium, eique mandat, ut alicui clerico de beneficio plerumque indeterminato, tunc in diocesi vacante, vel proximè vacaturo provideat.

Not. IV. Quòd hujus Mandati Apostolici fines & termini diligenter observandi sint, ne mandatarius plus faciat, quàm sibi in rescripto demandatur. Unde si Pontifex mandet, ut Clerico provideatur de beneficio proximè vacaturo, & ille Clericus negligenter omiserit petere beneficium, quod pri-

Contal. ad Reg. 8. Cancell. gl. 15. num. 27.

Notandum II. Si quis dubitet, provisionem Papæ ex aliqua causa impugnari posse, vel eandem ob: aut subreptitiè, id est, per falsam narrationem, aut veri occultationem commiserit, quòd tali casu beneficio tanquam nulliter impetrato salvâ conscientia frui nequeat, nisi aliud novum rescriptum à S. Pontifice impetrarit, quòd Practici vocant *Rescriptum, etiam, & perinde valere*, in quo Summus Pontifex priorem gratiam confirmat, ac ratam habet, perinde ac si impetrans ab initio omnia narranda plenè & debite narrasset. Maximus effectus hujus Rescripti est, quòd faciat valere gratiam à tempore primæ impetrationis, & sic etiam fructus, qui ab eo tempore precepti sunt, tunc conscientia retineantur, dummodo de perceptione fructuum quoque in impetratione posterioris Rescripti: *perinde valere*, mentionem fecerit supplicans, qua de re videtur potest Pet. Rebus. in *Praxi beneficiorum. in tit. de Rescripto: etiam & perinde valere*.

Notandum est III. Quòd aliud sit *provisio Papæ*, & aliud *mandatum de providendo*. Provisio est actualis collatio certi & determinati beneficii, ex qua provisio statim ipsa acquiritur.

Si in aliqua Ecclesia Cathedrali certus tantum numerus Canonicorum habeat præbendas & fructus, reliqui dicantur expectantes, ut apud plures Ecclesias in Germania mosus est, tunc si S. Pontifex alicui in tali Ecclesia conferat Canonicatum, is omnibus aliis posterius similes canonicatus impetrantibus in affectuone præbendæ & fructuum præterendus erit, licet posteriores prius Ordinario literas præsentarint, vel in Canonicos recepti sint: nam in literis gratiæ, qua dantur ad beneficia, non attenditur tempus *provisionis*, sed tempus *datæ*, ex quo ita-

mo vacare cœpit, virtute hujus rescripti non poterit ei deinde aliud proximè vacaturum conferri, quia de primo tantum vacaturo intelligitur, nisi tamen fuerit jam ante receptus in Canonicum expectantem alicujus Ecclesiæ Cathedralis, cui hoc ipso debetur præbenda quandocunque vacatura, vel nisi ex justa ignorantia vel impedimento petitionem omiserit. *c. si Clericus. 11. h. t. in 6.*

Item per mandatum simplex de beneficio civitatis non intelligitur beneficium Ecclesiæ Cathedralis, nisi ejusdem mentio fiat, vel mandetur de beneficio Provincia. *c. quamvis 4. eodem tit. in 6.* neque beneficium curatum, neque electivum, sed simplex; & si mandetur provideri de beneficio, quod ad alterius collationem pertinet, non procedet mandatum, si beneficium pertineat ad alterius institutionem, vel præsentationem, vel ad plurius collationem conjunctim. *c. cum in illis. 16. h. tit. in 6.* & quod circa collationem beneficiorum curatorum & electivorum non sufficiat qualis mentio curæ vel electionis in mandata Apostolico facta, si talis mentio possit habere alium sensum & interpretationem quam ut præcisè ad extensionem gratiæ, & conferendum beneficium curatum seu electivum intelligatur, videantur exempla posita in *Clementina 1. h. t.*

Similiter cui jubetur provideri de præbenda non Sacerdotali (id est quæ non habeat annexum ordinem Sacerdotij, & onus legendi missas) vel de præbenda integra (ubi in aliqua Ecclesia essent præbendæ quædam integræ, quædam dimidiatæ) vel de præbenda certi valoris, ei etiam volenti non potest ex mandato conferri præbenda sacerdotalis, aut dimidia, vel minoris valoris. *cap. cui de non Sacerdot ali 27. hoc tit. 6.* Specialiter quoque excepta sunt Xenodochia, le-

profaria, & hospitalia, eorumque redditus & jura Spiritualia, ut hæc in generalibus dato Papæ non censeantur comprehensa sub quacunque verborum forma jubentem licui clerico provideri, nisi expressè a mentio fiat *Clement. 2. h. t.*

Not. V. Quod sæpe apud auctores mentio fiat *signaturæ Papalis*, & *data* in expeditionis literarum: is enim est in Curia & Cancellaria Romana, ut cuiusmodi porrigitur libellus supplex pro utrando beneficio, super eo notatur quemdam officialem, qui *Datarius* vocatur, dies præsentationis, seu portationis & hæc vocatur *parva data*.

Porrò dum S. Pontifici exponitur verum supplicantis, signat ipse, seu subbit, aut subscribi mandat supplicanti per *fiat vel conceditur* &c. adjunctis illis, quas in rescripto super hæc gratiam sciendo & expediendo inseri & excipere & ista dicitur *signatura gratiæ*, in quo hæc gratia per S. Pontificem datur, quæ *data* regulariter intelligitur, sed do Canones & Interpretes de *data* loquuntur, veluti quod rescripta gratiæ habent unum effectum à tempore *daturæ* &c. *in fine eo tempore. 9. de Rescript. in 6.*

Quamvis autem ex sola *signatura* ante expeditionem rescripti, & litterarum Apostolicarum dicatur gratia petenti supplicanti jus in beneficio quæsitum, tamen intelligitur, si signatura jam habet adjunctam *datam*. Item ex sola *signatura* ante expeditionem literarum per quædam constitutionem Pij V. quæ incipit *In sumus in Christo Pater* &c. sub præmissione gratiæ prohibitum est, apprehendere possessionem beneficii, & ante expeditionem literarum gratia dicitur *signaturæ* nec judicare nec dispensare licet juxta

nam supplicationum literis non expeditis
per Reg. Cancell. Alexand. VII. 26. & 31. de
caus. superius inter Regg. Cancell. sub
leg. 36.

§. VI.

De Collatione, quæ fit per Legatos
Sedis Apostolicæ, & Ordinarios
inferiores.

SUMMARIUM.

60. Legati Sedis Apostolicæ, qualem potestatem
habent conferendi beneficia?
61. Collatores ordinarij qui censentur?
62. Beneficiorum quinam incapaces existant?
63. Beneficium invalidè adeptus an possit illud
sua conscientia retinere?
64. Beneficia intra quantum tempus conferenda?
65. Beneficij collati post 6. menses facta an valeat?
66. Conventus Cathedralium Ecclesiarum quis con-
ferat?
67. Parochiales Ecclesie quomodo conferenda per con-
cursum?
68. Vana beneficia an possint uni conferri?
69. Immores quis valeat constituere in beneficijs?
70. Circa Legatos Sedis Apostolicæ huc refe-
renda sunt ea, quæ in Lib. I. in Tit. de
Officio Legati dicta sunt, nimirum quod
Legati sunt in triplici differentia, scilicet Le-
gati de Latere, Legati Missi, sive Nuntii
Apostolici, & Legati Nati. Duobus poste-
rioribus de Jure communi regulariter non
competit potestas conferendi beneficia, nisi
ipsis speciali privilegio detur, & quid senti-
endum de Nuntijs seu Legatis missis cum
facultate Legati de latere, etiam ibidem
explicavimus.
Legati de latere de Jure communi in
Provincia suæ legationis potestatem habent
conferendi beneficia: & cum quolibet Or-
dinario concurrunt, estque inter eos locus
preventioni. Text. & Gloss. fin. in c. 1. Offic.
leg. in 6. Imò non tantum vacantia confer-
re, sed etiam vacatura suæ collationi ad tem-
pus, quo durat legationis officium, reservare

valent, dummodo nulli jus ad tale benefici-
um ante vacationem ejus concedant, ut in-
ferius in tit. de Concess. præb. vel Eccles.
non vac. dicemus, & eundem Collatorem
binâ reservatione non gravent. c. præsentis
3. de Offic. leg. in 6. Sed quid in Germania
nostra dicemus, an Legatis de Latere ea-
dem potestas post Concordata salva reman-
sit? Sanè Gonz. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 25.
n. 15. disertè docet, per Concordata Germa-
niæ Legatis non fuisse plus ademptum, quam
ne possint gratis præventivis seu reservato-
rijs (id est, reservando beneficium suæ col-
lationi ante ejus vacationem Ordinariorum
impedire, non verò, quin post actualem va-
cationem cum quolibet Ordinario suæ Pro-
vinciæ concurrere valeant; tum quòd & ip-
si censentur Ordinarij; tum ne res inter al-
ios acta & concordata ipsis præjudicet. Ver-
ùm hoc Germanis nostris considerandum
relinquo: cum enim in Concordatis Pon-
tificis expressè promiserit, quòd collatio-
nem Ordinariorum Germaniæ reservatione,
aliâve quavis dispositione (quæ gene-
ralitas verborum & disjunctio aliave, eti-
am de collatione intelligi potest. arg. Reg.
Canc. Alex. VII. 68. in fin. confirmante id
usu clausulæ in literis Pontificijs; dummodo
collatio beneficij ad nos pertineat) aut ho-
ritate suâ factis vel faciendis non obsta-
tibus quibuscunque nequitiam vel im-
pedire: non videtur Legatus posse, quod
Pontifex facere non solet: nam utique im-
pedirentur Ordinarij æque per collationem,
quam reservationem, præsertim ipsius Lega-
ti, apud quem utpote in Provincia existen-
tem potest facilis esse preventio, unde præ-
cipitarentur collationes sine sufficienti de-
lectu personarum. Nec adeo urgent ratio-
nes à Gonzal. allatæ, quin responderi possit,
mentem Concordatorum fuisse de Ordina-
rijs Germaniæ, qui tales sunt ratione dig-
nitatum

nitatum perpetuarum ibidem obtentorum, & quibus jure immediato præsertim dicecesano beneficia subiecta sunt. Prout in simili docet Barbosa *Jur. Eccles. un. lib. 1. cap. 5. n. 42.* quod Legatus de latere non concurrat cum Episcopo seu Ordinario, cui concessa est *alternativa mensis* circa beneficia, quæ aliàs ratione secundi mentis forent Papæ reservata. Ideoque res cum Sede Apostolica acta videtur etiam obtinere respectu illorum, qui Sedem Apostolicam representant, & vices ejus agunt, quales sunt Legati. *c. 1. & c. volentes 8. de Offic. Legati.* tùm teste eodem Gonzal *Gloss. 25. n. 9. & seqq.* Concordata sint admodum favorabilia & latè interpretanda. Theoricum hoc dubium tantum obiter in schola insinuo, disputent ulterius de eo in foro, quorum intererit.

Illud negandum non est, quin Legatis in Germania jus remaneat conferendi beneficia ad Sedem Apostolicam ex negligentia inferiorum collatorum devoluta, non item beneficia reservata, nisi ex speciali privilegio. *Gloss. in c. 1. v. ampliori. de Offic. leg. in 6. Barb. d. c. 5. n. 42.*

61 Inter Ordinarios Collatores S. Pontifice, ejusque Legato inferiores primus est Episcopus (comprehendendo hoc nomine etiam Patriarchas & Archiepiscopos respectu suarum immediatarum diocesium) qui quo ad omnia beneficia suæ diocesis fundatam intentionem in jure habet. *c. cum & plamare. 3. §. in Ecclesiis. de Privileg. c. cum ex injuncto. 12. & ibi Panor. n. 2. de Hereti.*

Episcopis similes sunt alii Prælati exempti speciale territorium & jurisdictionem quasi Episcopalem habentes *Gloss. in cap. 1. de Capell. Monach. Panor. in cap. in Lateranensi 31. h. t. n. 4.* Sed & inferioribus Prælatibus & Abbatibus jus conferendi beneficia ex speciali fundatione, privilegio, aut præscriptione competere potest.

Capitulo tamen Cathedralis Ecclesiæ sede

vacante, aut Vicario generali Episcopi speciali mandato beneficia ad collationem Episcopi spectantia (secus si proprio per Capitulum pertinerent) conferre non conceditur; est enim collatio species donationis quam regulariter rei alienæ adimplere facere non potest. *cap. fin. de Offic. Tit. 6. Gloss. in c. h. v. quæ. 11. de Major. & minor. diem.* præsentatos tamen à Patronis Capitulo & Vicarius instituire non prohibentur cum ex præsentatione jus acquiritur ad beneficium, institutio autem fitur actibus justitiæ, & non donationis. *de Institut. in 6. Barb. de Offic. Episc. leg. 54. num. 70.*

Quæritur autem I. An omnes Clerici capaces beneficiorum Ecclesiasticorum sp. regulariter quidem omnes Clerici in m. tonsurâ, aut minoribus tantum gradibus initiatos esse capaces beneficiorum potest quæ in sustentationem Clericorum divinum officium peragendum fundatur ab hac tamen regula nonnullos excipere.

Ut I. qui ætatem à Concilio Tridentino *de Reform. cap. 6. & sess. 24. de Regul. cap. 12.* determinatam non habent, & 14. annorum in beneficiis simplicibus, & 22. in dignitatibus & personatibus honoratis, & 25. in beneficiis curam animarum habentibus, ita tamen, ut annus ultimus ætatis sufficiat.

II. Qui non habent illum S. Ordinem que intra annum suscipere possunt, quæ beneficium desiderat. Non verò requiritur promovendus v. g. ad parochiam tempore collationis actus sit Sacerdos, dummodo intra annum fieri possit. *Trid. de Regul. cap. si pro Clericis. s. h. t. in 6.* Vnde quæ de ætate & ordinibus beneficiorum pluribus tradidimus in Lib. I. Tit. XXII. ubi in specie etiam de ætate ad Canonice Cathedralium Ecclesiarum requisita.

EM

III. Irregulares, & innodati censuris Ecclesiasticis, scilicet excommunicatione majori, interdicto personali, aut suspensione. *qu. 13. §. si vero. de Seni. excom. in c. p. l. ult. §. 1. c. fin. de Cler. excom. l. 1. §. 1. n. 44. & seqq.* idque etiam procedit tamen excommunicatio notoria, aut denunciata non sit: quia Extravagans Martini *de vitanda scandala &c.* ipsis excommunicationis nullum favorem facere intendit.

IV. Generaliter rejiciuntur indigni, qui nimium moribus, & pietate, ac scientiâ ad beneficium administrandum commendabiles non sunt; & conferens indigno beneficium tenetur ad compensationem damni, siquod Ecclesiæ vel alius exinde datum sit; atque Episcopum propter collationem indigno factam privari pro ea vice potestate considerendi, in qua Capitulum succedat, docet Panorm. *in cap. cum in cunctis. 7. §. fin. num. 4. de Elect. Zoëf. hoc. tit. num. 41.* Vid. tamen contra Passer. *de Elect. cap. 29. num. 94.* Imò semper inter plures dignos dignior præferendus est. Text. *in cap. de Ecclesiast. beneficia &c. ibi: quia non ex carnali affectu, sed ex discreto iudicio debuit Ecclesiasticum beneficium & officium in persona magis idonea assignare.*

Volunt tamen DD. non esse peccatum contra iustitiam, si omisso digniori ei conferatur, qui reverà etiam dignus est, ideòque & collationem subsistere, & damnum, si quod inde emerit, censeri per accidens erentis, nullamque propterea collatori, sed ipsi tantum damnificanti restitutionem imponi: à peccato verò saltem contra charitatem collator immunis non pronuntiatur. *Zoëf. h. tit. n. 34. & seq. Laym. in Theol. mor. de Eccles. benefic. cap. 15. num. 8. ubi sub num. 6. præmonuit, dignioritatem non esse præcisè ex scientiâ vel pietate desu-*

mendam, sed alias etiam qualitates attendendas, unde juxta circumstantias loci & temporis majus Ecclesiæ bonum sperari possit, atque hinc fieri, ubi v. g. Ecclesiæ debitis exoneranda, hostium invasionibus liberanda, ut prudens in rebus agendis, potens opibus aut familiâ &c. doctiori, aut sanctiori quandoque non immeritò præferatur.

Quæritur II. An incapax beneficii, & 63 cui invalidè facta est collatio, possit tutâ conscientiâ frui beneficio, antequam ab ipso per Ecclesiasticum judicem auferatur? 3. Si in jure & facto certum sit, collationem esse ipso jure nullam & invalidam (secus si non dicatur *irrita*, sed *irritanda*, aut dubium sit de valore ejus, militantibus utrinque probabilibus rationibus, in quo melior potest esse possidentis conditio) beneficium & fructus, saltem non bonâ fide perceptos, etiam non expectatâ judicis sententiâ, restitui debere, quia causa retinendi deficit, nisi post ablatum impedimentum, dispensationem, vel absolutionem à censuris, obtentam tituli revalidationem à Papa, vel Ordinario collatore quis impetrârit. Imò scienter permanens in possessione beneficii nulliter obtenti, & perceptione fructuum dicitur contrahere vitium *intrusionis*, & intrusus in beneficio, idque in supplicatione pro revalidatione tituli coram Summo Pontifice specialiter exprimendum est, alias revalidatio censetur subreptitia. *Abbas in c. cum jam dudum. 18. h. tit. num. 3. Sylv. V. Beneficium. 4. q. 18.* Notabile est, quod nonnulli DD. hic addunt, si nullitas collationis, & ipsa etiam intrusio occulta sit, revalidationem tituli in foro conscientie contingere hoc ipso, quod quis ab aliquo habente potestatem absolvendi, vel dispensandi, absolutus vel dispensatus sit. Vid. *Laym. d. cap. 15. num. 2. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 7. num. 12.*

64 *Queritur* III. Intra quantum tempus beneficium vacans conferendum sit: *xy.* Intra 6. menses computandos à die, quo notitia vacationis habita est. *c. 2. &c. quia diversitatem. s. de Concessione prebend.* Et hic terminus semeltris dicitur *terminus Lateranensis concilii*, de quo frequens in canonibus mentio est, quia in dicto Concilio statutus erat. Quòd si collator illum terminum 6. mensium elabi permiserit, jure conferendi pro ea vice privabitur, idque in Ecclesiis cathedralibus in primis ad Capitulum, deinde Capitulo etiam negligente ad Archiepiscopum, & demum ad S. Pontificem devolvetur. Dico in Ecclesiis Cathedralibus primam devolutionem fieri ad Capitulum: factus est in Ecclesiis Regularibus, aliisque Conventualibus, quando Prælati competitus conferendi aliquod beneficium: nam eo intra 6. menses negligente collationem non succedet Conventus, sed Episcopus in non exemptis suâ, in exemptis verò Monasteriis & Ecclesiis Apostolica auctoritate tale beneficium neglectum conferre poterit, ita tamen, ut quæ consueverunt per seculares administrari, secularibus, quæ per Regulares, Regularibus conferat. *Clem. un. de Suppl. negl. Prælat.* Illud autem est speciale, quòd in beneficiis Regularibus, quæ sunt de mensa Prælatorum, seu ut inde Prælati vel Religiosi sustentationem habeant, non observetur terminus 6. mensium, nunquam enim propriè vacare dicuntur, cum in iis principalis Rector sit Abbas, & exercens curam animarum tantum Vicarius ad nutum Prælati amovibilis. *d. Clem. un. Joan. Honor. h. tit. p. 4. num. 60.*

65 *Queritur* IV. An collatio post terminum 6. mensium facta indistinctè annullari debeat *xy.* de rigore juris omnino irritari posse, quia facta est, postquam collator potestatem conferendi ex sua negligentia amisit. Verùm

quia constitutio Concilii Lateranensis tam pœnam negligentium intendit, quàm ut Ecclesiis vacantibus citò provideretur propterea si ex post facto per clericum provisionem mora quasi purgata sit, debet ad provilio seu collatio de aequitate tolerari. *litteras. 4. de Suppl. negl. Prælati.*

Queritur V. Quis possit Canonice Ecclesiarum Cathedralium conferre: conveniunt DD. quòd collatio Canonice de jure ad solum Episcopum tantum teneat, cum & omnium Capitularium sit, quales acquirant collegas, id est hanc regulam: quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari. *c. novit. 4. & legy. de qua sunt à Prælato. c. cum Ecclesia. Elect.* Sed controvertunt, an collatio nunciatum pertineat ad Episcopum cum consilio vel consensu Capituli, vel an tantum Episcopum & Capitulum? Ubi prænotandum, quòd plurimum interit, an tantum Episcopum & Capitulum pertineat collatio, vel an principaliter ad Episcopum cum consensu amen, vel consensu Capituli; nam priori casu Episcopo à collatione suspensio, vel mortuo poterit conferre tantum Capitulum, & e contra; quia utriusque qualis est consideratio. In altero autem Episcopo mortuo vel suspensio non potest se intromittere Capitulum, quia prænotanda collatio est penes Episcopum. *c. un. de vacant. in 6.* Item si collatio simul ad Episcopum & Capitulum spectet, tantum Capitulum vel major pars Capituli nam tantum vocem habere censetur, & tantum Episcopus, ita ut si dissentiant, & Episcopus, & alteri Capitulum conferre velit, neutra collatio valeat. *Panorm. c. cum Ecclesia. n. 11.* Neque refert, tantum si aliqui Canonici cum Episcopo sentiant quia vota talium Canonicorum, quæ majores numero sunt, non attenduntur.

penes totum Capitulum una tantum
est.

Hic prænotatis R. In primis valere con-
suetudinem, quod collatio Canoniceatum
in omnibus Ordinariis vacantium per-
tinet vel ad solum Capitulum, vel ad solum
Episcopum, d. c. cum Ecclesia. c. ex parte
de Concess. præbend. c. ex frequenti-
bus. de Institut. Si verò de puncto juris
loquatur, probabilitas videtur, collatio-
nem Canoniceatum pertinere simul ad Epi-
scopum & Capitulum, quia in sæpe d. c.
cum Ecclesia. reprobatum petitio Episcopi
electionem Canonicorum sibi soli vindican-
tis: ergo recte inferitur, eam nec ad solum
Episcopum, nec ad solum Capitulum (ab-
strahendo à consuetudine) sed ad utrumque
simul pertinere, sicut hanc sententiam mul-
tibus in Rota Romana approbatam fuisse
testatur Barb. in Tract. de Canonicis c. 14.
Gonz. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 45. n. 36. &
n. 37. Joan. à Chokier. in Comment. ad
cand. Reg. gloss. 16. n. 2.

Et hæc de canonicis Cathedralium
Ecclesiarum. In Collegiatis verò pertine-
re collationem ad præsentationem Prælati
& Capituli, ac institutionem Episcopi, do-
cet Barb. dict. loc. Gonz. d. l. num. 46. &
num. 50. Consuetudo tamen locorum hic
quæque observanda erit, ex qua nonnun-
quam solum Episcopo, quandoque verò solum
Præposito, seu Decano Ecclesie collegiata
cum consensu sui Capituli institutio Cano-
nicorum competit.

Quæritur VI Qualiter Parochiales Ec-
clesie conferendæ sint? R. ex Conc. Trid.
Sess. 24. de Reform. c. 18. Parochias non
arbitrio Episcopi, sed per concursum con-
ferendas esse: forma autem concursus hæc
præscribitur, ut vacante Ecclesia parochiali
per edictum publicum vocentur omnes ad-
spirantes ad talem parochiam, comparentes

examinentur per examinatores certos in
Synodo Diocesana deputatos, & qui digni
reperi fuerint, Episcopo denuncientur, ex
quibus rursus Episcopus eum eligit, quem
reliquis digniorem judicabit. Quod si be-
neficium curatum fuerit reservatum, nihil-
ominus Episcopus de jure instituit concur-
sum & digniorem S. Pontifici pro collatio-
ne denunciabit. Tex. in Trid. d. c. 18. jun-
cta Bulla Pij. V. In conferendis. Joan. à Cho-
kier. ad Reg. 8. Cancell. gl. 2. n. 10. Vid. et-
iam Gonz. ad eandem Reg. 8. gl. 6. n. 115.

Verum excipiuntur ab hoc concursu Pa-
rochia, quæ ad jus Patronatus laicorum per-
tinent, ita ut ille tantum, quem Patronus lai-
cus præsentarit, examinari debeat. Sin au-
tem jus Patronatus ecclesiasticum fuerit,
habebit locum concursus, & Patronus ec-
clesiasticus illum præsentabit, quem dignio-
rem inter probatos ab examineribus judi-
cabit. d. c. 18. Trid. Deinde etiam in Bulla
Pij V. Ad exequendum &c. excipiuntur
Parochie monasterijs, vel alijs Ecclesijs in-
corporata, in quibus non propriè Parochus,
sed tantum Vicarius ponendus est.

Quæritur VII. An & quando uni, Cleri-
co possint plura beneficia conferri? R. In
primis distinguendum esse inter beneficia,
quæ residentiam totius anni, vel majoris
ejus partis requirunt, (uti sunt de jure be-
neficia curata, Canonicatus, & similia) &
inter beneficia simplicia, quæ residentiam
nullam, saltem de consuetudine, exigunt,
vel quorum residentia simul & semel facile
peragi potest. Plura beneficia specialem re-
sidentiam requirentia ex natura sua incom-
patibilia sine dispensatione Sum. Pontificis
nemo habere potest, ut præcedentibus quo-
quæ §§. circa Extravagantem. Execrabilis.
& Regulam III. Cancellariæ iteratò tradi-
tum. Videri poterunt, quæ exactè docet Gon-
zal. ad Reg. 8. Canc. gloss. 15. n. 10. ubi n.

Q99

15. ad-

15. adducit, licet antiquiora jura de incompatibilitate beneficiorum loquentia tantum curatorum meminerint, hodie tamen ex Concil. Trid. *sess. 7. c. 4.* & variis Rotæ decisionibus etiam alia beneficia personalem residentiam requirentia incompatibilia cense-ri, ac per assentionem secundi vacationem primi induci. Sed *n. 21.* circa residentiam requisitam nobilem explicationem ponit, quod nimirum triplici modo possit in beneficiis residentia requiri: 1. absolute & respectu tituli atque sub amissione ipsius beneficii. 2. tantum ad certum tempus paucorum v. g. mensium. 3. continua quidem, sed solum causativa respectu fructuum, ut, qui non residet, solis fructibus careat, retento nihilominus beneficio: quâ residentia differentiâ præmissâ *n. 22. & seqq.* concludit, quod tantum in primo casu, quando residentia est requisita ratione tituli, inducatur proprie incompatibilitas & vacatio primi per assentionem alterius, non verò in secundo & tertio casu; quamvis Ordinarius ex autoritate Concilij Trid. *sess. 24. c. 17. de Res.* possit aliquando privare obtinentem plura beneficia, quàm honesta ejus sustentatio requirit.

Porro beneficia simplicia residentiam continuam singula non requirentia plura etiam uni conferri poterunt per Episcopum, dummodo unum non sit sufficiens ad honestam sustentationem. Trid. *d. sess. 24. c. 17.* & dummodo non sint *uniformia* ac *sub eodem tecto*, id est, in una eademque Ecclesia, v. g. duæ Capellaniæ in eodem altari sub invocatione ejusdem Sancti, *arg. c. literas. 9. ubi DD. de Concess. prob.* beneficia autem *difformia sub eodem tecto*, quorum singula non sufficiunt ad congruam sustentationem, posse quem plura obtinere, à Sac. Congregatione declaratum dicitur. Vid. *Garc. de Benef. p. 1. c. 5. n. 165. Barb. in Collect. ad d. c. 17. Trid. & ad d. c. literas. Pro di-*

versa opinione circa beneficia vid. etiam Zerola *in Praxi Episc. p. 1. Beneficia §. 7. conclus. 6.*

Cæterum plura essent hoc loco de pluralitate beneficiorum præteritorum, & residentiam requirentium mirum qualiter non sit tutus in conditione qui habens sufficientem & juxta conditionem sui status Ecclesiastici honestam sustentationem ex uno vel duobus plura beneficia Pontifice exercitatur, sicut docet *Le Jus. & Jur. lib. 2. c. 34. dub. 28.* Item quænam inconvenientia ex pluralitate beneficiorum sequantur: videlicet neglectus divinorum officiorum, & cura animarum, aut avaritia, defectus Clericorum idoneorum ex defectu beneficiorum, quæ enumerat Sum. Pontifex in *Execrabilis. h. r.* sed quia hæc præmissa DD. leguntur, & ratio ac experientia ideo ulterius prosequi intermitto, *Car. limes tamē & luerat as per personas, quibus sunt beneficia honoranda, si postularaverit, per Sedem Apostolicam, & beneficia pluralitate) poterit ad id ait S. Pontif. inc. de multa 28. in p.*

Queritur VIII. Quis possit plura constituere, sive beneficiatum gratiam alteri de redditibus sui beneficii certam quantitatem pecunie annuatim percipiendam non esse dubitandum, quin S. Pontifex plenissima sua in omnibus beneficiis potestate id possit. Episcopis quoque & Prælati quasi Episcopalem jurisdictionem habentibus aliquando hæc potestas est concessa quidem pro libitu, sed ex justa & rationabili causa, atque ante collationem beneficii, v. g. pro bono pacis & concordia, si inter litigantes de beneficio unus eorum constituta sibi pensione; item pro utilitate perum scholarium, pro utilitate Ecclesie, *Barb. de Offic. Episc. alleg. 85. sub. n. 1.*

E N

prohibet tamen Concilium Trid. *sess. 24. in Ref. c. 13.* ne Parochiales Ecclesie, quæ annuam verum annuum valorem summam Ducatorum non excedunt, pensionibus vel reservationibus graventur. Vid. infra in *Tit. de Censibus n. 5.* Et plura de pensionibus consessit Barb. *Jur. Eccles. univ. lib. 3. c. 11.* etiam Laym. in *Theolog. mor. lib. 2. tit. 2. c. 13.* ubi inter alia n. 4. ex Abbatem c. un. *us Eccles. benefic. sine dimi. n. 20.* tradit, spectato jure communi: & seculo speciali privilegio aut consuetudine in constitutione pensionis non requiri Patroni consensum, cum per hoc temporale onus non præjudicetur Patrono, dummodo pensio moderata sit.

§. VII.

De Primis Precibus.

SUMMARIÆ.

70. De primis precibus Imperatoris.
71. De primarum precum conditionibus & effectu.
72. De Coroinde hujus tituli breviter dicendum, quid sint primæ preces Imperatoris, & qualiter teneantur Ordinarii Collatores illis obtemperare?
Sciendum igitur, quod Imperatori detur privilegium à Sum. Pontifice, ut in qualibet Ecclesia semel personam aliquam idoneam Ordinario Collatori nominare possit, quam Ordinarius ad beneficium vacans omnino recipere teneatur; & ista nominatio primæ preces Imperatoris appellantur.
Porro de hoc privilegio Imperatoris antiqui etiam Canonistæ mentionem fecerunt, ut Specul. in *Tit. de præbend. §. restat. n. 2.* & Joan. Andreas in *c. is, cui conceditur. 19. de Præbend. in 6.* Joann. à Chokier illud exactè refert, & variis quæstionibus elucidat in speciali tractatu, quem inscripsit: *Schola in primariis precibus Imperatoris.* Idem novissime præstitit. P. Henr. Wagne-

reck. S. J. in *Comment. Exeg. SS. Can. b. tit. in 6. ad c. is, cui. 19. fol. 487.* & quia hæc materia in Germania practica est, pauca saltem magis præcipua subnotabo.

Itaque I. potest Imperator suas preces interponere non tantum in mensibus Papalibus, dummodo beneficia vacantia non sint reservata per Extrav. *ad Regimen. h. tit. inter com.* sed etiam in mensibus Ordinariorum non obstantibus Concordatis Germaniæ, quibus expressè derogatur in Indulto primatum precum circa finem, *vers. nec non Concordatis, &c.* neque enim verisimile est, Imper. Fridericum concordando cum Sede Apost. & Ordinariis Germaniæ voluisse suo & suorum Antecessorum antiquissimo privilegio renunciare, suisque Successoribus præjudicare. Chokier. *dict. Tract. sect. 4. pag. 59.* Wagnereck. *d. l. §. 3. vers. in quibusvis fol. 492.*

II. Potest quidem Imperator in omnibus Ecclesiis in Imperio sitis primas preces concedere sub hac tamen moderatione, ut eundem Collatorem non nisi semel, id est, pro unico tantum beneficio gravet, gravasse autè tunc censetur, si preces ad effectum pervenerint. Unde si præcista (id est, ille, cui preces concessæ sunt) fortè matrimonium contrahendo precibus renuntiavit, vel ante adeptum beneficium mortuus sit, poterit Imperator pro alio novas preces ad eundem Collatorem porrigere.

III. Ut preces locum habeant, debet Collator saltem 4. beneficia conferre posse: quia si unicum tantum, aut alterum conferendum habeat, non tenebitur preces Casareas admittere, ne facile contingat, ut toto vitæ suæ tempore impediatur uti jure liberæ suæ collationis.

IV. Excipiuntur à primis precibus dignitates Pontificales, Archiepiscopatus, Episcopatus, & primæ post illas, ut Præposituræ

vel Decanatus (nisi aliunde forsan ex jure patronatus, aut speciali privilegio jus presentandi vel nominandi in aliquibus hujusmodi dignitatibus Imperatori competat) item dignitates prima & Prælatuæ in Monasteriis, & Ecclesiis Collegiatis, non autem dignitates inferiores, officia vel canonicatus etiam in Ecclesiis Cathedralibus.

V. Excipiuntur beneficia pertinentia ad jus patronatus Laicorum, utpote cui Pontifex nunquam intendit derogare, nisi exprimat.

VI. Ut preces effectum sortiantur, potest Imperator ex autoritate Pontificia sibi concessa aliquas personas Ecclesiasticas in dignitate constitutas suarum precum executores deputare, atque hi executores ex eadem autoritate Pontificia poterunt contra quosvis Collatores, Episcopos quoque & alios, ad quos preces directæ sunt, etiam per censuras Ecclesiasticas procedere, ut preces ad effectum redigantur.

Sed quis conferet Precista beneficium, quod juxta Reg. 1. Jur. in 6. sine institutione Canonica obtinere non potest, an Imperator, vel Executor ejus, vel Ordinarius? Hanc quæst. resolvit P. Henr. Wagnereck. d. 6. 3. in fin. fol. 495. his verbis: *apparet stando in textu, nisi consuetudine aliud sit introductum, Casar eas literas à Precista prin. um offerendas fore executoribus à suâ Majestate deputatis, qui nullo deprehensibile substantiâ vitio beneficia ipsi canonicè conferant, & Casaris postea preces ordinariis Collatoribus, ad quos spectant, porrigant, à quibus precista recipi debet, & in possessionem induci.* Rationes præmisit; tum quod Pontifex in toto indulto nullibi dederit potestatem conferendi Ordinariis sed executoribus, Ordinariis verò injunxerit receptionem, id est, inductionem in possessionem; tum quod

Pontifex velit, ut canonica provilio prædat receptionem, *postquam, ait, privilegio canonicè provisum fuerit &c.* Verum Ordinariorum collatione videtur contumaciter Chokier sect. 2. ver. undecim prætur. pag. 27. licet nonnihil obiciatur: clarius autem ejus mentem præduæ formulæ *primarum precum*: Rudolphi, & Ferdinandi Imp. quæ præ in Proem. pag. 4. & 5. ubi preces præ expressè ad ordinarios collatores diriguntur, & ab Imperatoribus pro collatione provisione precista faciendâ requiritur: hæc practica observantia possit colligi ex verborum Indulti: *neq. non personarum ad hujusmodi beneficia, postquam ipsi illis canonicè provisum fuerit, videntur Ordinarios, ad quos preces diriguntur, minimis qualitatibus præcisa, & excommunicatis, quæ requirit canonica inhibitionis reculantibus, aut forsan circa beneficia reservata, quæ ad eorum collationem spectant per executores Casares, & eorundem precum aut nominationem tenorem recipere & admittere, & in actualem possessionem, debent & teneantur, ipsi nimirum Ordinarii, quos pertinere solet; neque fore præ precum aut nominationem tenorem Imperator directè requirat Ordinarios, præcista eo neglecto ab executore præcisa que puto fuisse intentionem Papæ, Casariis adimere suum jus conferendi, & præcisa ferre extraneos executores, quod non raro discordias & confusiones præcisa sed tantum præcipere, ut nominationem Casaris admittant.*

Illud quoque tradunt, quod beneficia per preces interpositas redduntur, ut tametsi Ordinarius alteri, quam præcisa etiam ignoranter contulerit, tamen præcisa

invalida futura sit. Ita Chokier *sect. 4. v. vacaverint, & v. intra mensem, vers. amplius dubitatur. pag. 72. & sect. 5. §. 1. c. antferri. pag. 95.*

VII. Potest Imperator pro una eademque persona ad diversos collatores suas preces imponere, quarum tamen precum non ille solus est, ut à singulis illis collatoribus beneficia accipiat precisa, sed ut tantò certius sibi de beneficio provideatur, si non in una, sedem in alia Ecclesia, quare si ei de uno beneficio provsum fuerit, cessabunt preces quoad reliquos Collatores.

VIII. Precista debet uti suis precibus, & per se vel per Procuratorem acceptare beneficium vacans intra mensem, postquam notitiam vacationis habuerit. *Tex. Bullæ prim. prec. ibi: qua persone, pro quibus preces & nominationes hujusmodi factæ fuerint, infra mensem, postquam ipsi vacatio hujusmodi beneficiorum innoverit, dixerint acceptanda, diuturna enim vacatio beneficiorum dispendiosa est Ecclesiis. l. quam sit. de Elect. in 6.*

An autem, si Precista neglexerit acceptare primum beneficium vacans, possit nihilominus petere secundum? tractat Chokier *diel. sect. 4. v. intra mensem, vers. dubitatur alterius. pag. 68. Wagnerck. eod. v. intra mensem. q. 3.* & licet in primis confundat negligentiam petendi primum beneficium cum variatione super acceptatione jam facta, postea tamen uterque ita se declarat, quòd quidem acceptatione unius beneficij semel facta non concedatur variatio per jura, quæ regulariter electione semel facta mutationem non admittunt juxta vulgatum, quod semel placuit, amplius displicere non potest. *c. quod semel. 21. c. mutata. 13. de R. I. in 6. l. servi electione. 5. in princ. ff. de Leg. 1. l. apud Aufidum. 20.*

ff. de Opt. leg. At verò re integrâ possit acceptare primum vacans, si velit; sin aliter, secundum & tertium expectare, propter illa verba generalia: *que duxerint acceptanda.* Videtur quidem ob stare *c. si Clericus. 11. de Præb. in 6.* ubi mandatum, ut alicui de beneficio proximo vacaturo provideatur, intelligitur de primo, quo neglecto censetur extincta gratia, sed ex mente Glossæ *ibid. v. si Clericus.* hic textus accipiendus est, si mandatum sit restrictum ad beneficium primo vacaturum, quàm illud verbum *proximo,* idem significet, quod *primo,* prout superius *§. 5. num. 58.* diximus mandati Apostolici terminos esse strictè observandos. Minorem quoque, & impeditum exulant, quo minus eis lapsus mensis nocere possit. Chokier *d. l. pag. 79.* Item mente elapso quamvis manus Ordinarii amplius ligatæ non sint, quin alteri conferre possit, re tamen adhuc integrâ superesse locum precibus propter clausulam Bullæ infertam, quòd non obstant Precistæ constitutiones Apost. de insinuatione gratiarum expectatarum, & diligentius de super faciendis. Chokier *d. l. pag. 62. Wagnerck. d. l. q. 2. pag. 493. Staphil. de litt. grat. tit. de vi & effectu. v. non est omittendum.*

Cæterum advertit Henr. Wagnerck *ad princ. prim. prec. v. ea tibi pag. 487.* primas preces à Paulo V. concessas esse Ferdinando Imperatori in forma novæ gratiæ, nec fundari in sola consuetudine, interim propter tam antiquum morem solere Imperatores etiam electos tantum, & necdum confirmatos sub spe rati habitationis Pontificiæ illis uti etiam ante novam Bullam desuper impetratam, sicut *pag. 488.* exemplum recens ponit in electione Ferdinandi IV. *fel. m. Augustæ factam.*